

Rewelesen

Mua Maneka maa kokot nain ariman wuak

Miimow opora

Wi Kristen teeria Yeesus opora wiar opap yiena Maneka-ke maemik. Ne wi sisin mua unowa-ke wia samo-samoram-ikemik. Naapeya Yon opora fain siisimemi wia kekanowak. Ne wi kekanep pina wiar imenariya nain me kema suuwuk naep nain wia maakek. Ewar Eliwa Yon maa unowa ofakowekam naep kekanowa iweya mokoka-keriw kirep owow iinan maa unowa urufak, ne miiwa weeserow epa-pa maa unowa imenarinon nain pun urufak. Naeya fain siisimok.

Opora fain arekin opora unowa, eena maa ikoka imenarowa nain maek. Arekin opor unowa nain fain maek, Yeesus Krai maa muutitik urufam-ikaeya o Maneka-ke naikuan, Mua Maneka-ke o uuwowa-pa wi iiwua wia poromi Satan pun poromi iiwawun samorinon. Ne ikoka Yeesus nainiw ekapemi ona uuwowa welaweya wi emeria mua kekanep opora opam-ikemik nain maa eliwa wia wuomak nain makena urufikuan. Iir nain miiw maa ne iinan maa unowa nain Mua Maneka-ke enuminon. Naapeya wi Mua Maneka ona wameiya ikaikuan, ne pina marew kaken eliwa ikaikuan.

Parosifa fain opora kamenap imenarek

1 ¹Aria opora eena parosifa fan ikua nain Mua Maneka-ke Yeesus Krai iwok, os-ke maa unowa epa me ekowa imenarinon nain ona uuwow mua wiarik ariman wuinok naep. Ona ensel sesekeya Yon wiar imenarep maa muutitik ofakoweya urufak. ²Ne Yon-ke maa unowa urufak nain makena-ke wiar naek. Mua Maneka opor makena nain eena Yeesus Krai-ke maeya Yon-ke ariman wiar wuak. ³Maa muutitik fain imenarow epa fan tiil arikua. Naapeya wi parosifa fain urufimik nain eliw kemeluk, ne wi mua maa ikoka imenarowa nain opora fan ikomakek nain miimap ookimik, wi nain pun eliw kemeluk!

Sios ikur okaiwi-pa erup wia kakenowa opora wia maakek

⁴Aria yo Yon-ke ni sios teeria ikur okaiwi-pa erup Esia kame-pa ikeman nain opora nia maakiyem. Mua Maneka anane ikaiya, iiriw ikua, ne ikoka ekapinon nain-ke nia kemalep nia asipami kema sonom eliwa niinok. Ne wi ewar ikur okaiwi-pa erup ona miir onoma-pa wiar ikaimik nain wis pun naap nia nauk. ⁵Ne Yeesus Krai pun naap nia nainok. O eena maa muutitik urufiya nain opor makena maiya, ne o umep ikok iikirak nain o kiikir miimep iikirak, ne wiimar ona teeria pun iikirikuan. O Saria maneka ikaeya owow saria unowa iiwawun o tepak-pa wiar ikemik. I yia kemalep ona aka wiar oreya i pina yiar iirareya eliwa ikemik. ⁶Ne pun o kemena wiar ekimik nain teeria maneka kuisow yia wuami uuwowa yieya ona Wiawi Mua Maneka lotu onami o patiram-ikaimik. Naapeya feenap maiyen, “Oo Yeesus Krai, no unum maneka, kekanowa anane naap nefar ikainok. Makena.”

⁷Urufeka, o maa ipisia onaiya orom-ikaiya. Wi unowa nain ikoka urufikuan, o iiriw patot waremik mua nain pun o urufikuan. Miiw unowa ikoka o urufap kema samorarep omomikuan. Nain pepeka naap imenarinon. Makena akena. ⁸Mua Maneka ona wame maek, “Aria maa unowa onoma yos-keriw ne murarowa weeserow epa pun yos-keriw.”^a Kekanowa akena naap ikaiyem, iiriw naap ikem, aakisa pun naap ikaiyem, ne naap ikok ikoka ekapinen.”

Mua Muuka-ke imenarek

⁹Yo Yon-ke ni i unow onaiya Yeesus teeria-pa ikemik. I unowiya Yeesus pika kemena-pa wiar ikemkun yia samoriwkin sirirowa aawem-ikaimik, nain kekanep ikok o arewap ikemik. Naapeya unowiya epaskun ikemik. Yo Mua Maneka opora ne Yeesus sira makena onam-ikua nain wiar maem-miem, muut nain efa opap Patmos mot-pa efa wuamik. ¹⁰Ne nan ikok iir oko Sande-pa Mua Maneka Ewar Eliwa-ke mia-pa efar ikaeya feenap furewam, maa-ko puuw fuurowa saarik mikikira-pa efa farem-ikaeya miimam. ¹¹Feenap efa maakek, “Maa unowa ikoka imenarinon nain urufap siisimep wi sios ikur okaiwi-pa erup fain wia sesekoma, wi Efesus, Smerna, Pergamum, Taiyataira, Sardis, Filadelfia ne wi Laodisia.”

¹²Yo naareke efa maakiya naep kirem-na arua ikur okaiwi-pa erup mikikira-pa efar wilinem-ikua. Arua nain gol manekiw. ¹³Ne arua nain gone-pa mua-ko, Mua Muuka saarik iimarep ikaeya urufam. Mua nain mia suuwowa kia maala suuwak, iiwawun orop meren esimsa wakesimok, ne inakirowa iiman epira-pa kaikak. Inakirowa nain pun gol manekiw. ¹⁴Ona afifa-na kia akena, gawien

^a 1.8 Grik opora-pa maek nain feenap, “Yo Alfa ne Omega-ke.” “Alfa”-na Grik opora siisia onoma-pa wuiya nain-ke, ne “Omega” murarowa akena nain-ke.

kurura e maa ipisia kia saarik, ne ona mokoka mukuna saarik wilinem-ikua.

¹⁵Ona kepura nomon oka awilawila saarik wilinem-ikua ne ona aakunowa-ke eka maneka duunowa saarik. ¹⁶Ona wapena-pa mokoma ikur okaiwi-pa erup opap ikua, ne bainat maala opaimika-pa wiar fuunep ikua. Bainat nain oko-okaiwi anim onaiya ikua. Ona miira-ke ama amirika kekanow akena wiliniya naap wilinem-ikua.

¹⁷Yo mua nain urufap miir onoma-pa wiar wakiemi iiwawun puem, mua umep ikowa saarik puep ikem. Puep ikemkun wapen akena-pa efa opami maek, “Me keker opa! Maa unowa onoma yos, ne ikoka maa unowa weeserowa pun yos.

¹⁸Yo mokok enuma ikem nain-ke. Yo efa urufe, yo umem nain iikiram, ikoka anane maneka naap ikainen. Umowa ne umow owowa yos-ke urufam-ikaiyem.

¹⁹No maa urufan fain siisime, ne maa unowa aakisa imenarem-ikaiya nain, ne wiimar imenarowa nain pun iiwawun siisime. ²⁰Mokoma ikur okaiwi-pa erup urufan nain feenap, wi ensel sios ikur okaiwi-pa erup nain wia urufam-ikaimik nain-ke. Ne arua ikur okaiwi-pa erup urufan nain feenap, wi sios ikur okaiwi-pa erup nain-ke.”

Opora fain wi Efesus wia sesekomak

2 ¹Mua nain-ke efa maakek, “Ensel wi Efesus sios teeria wia urufiya nain opora feenap siisimoma, ‘Mua nain-ke nefa maek, o eena mokoma ikur okaiwi-pa erup wapen akena-pa opap ikok arua ikur okaiwi-pa erup nain gone-pa ikip ekapep naem-ikua nain-ke nefa maek.’ ²Feenap wia siisimoma, ‘Ni sira eliwa feenap oniman fain yo niar amisarem. Ni uuwowa maneka kekanep onami yoowa aawem-ikaiman nain pun niar amisarem. Ne fain pun amisarem, ni wi sira samora onimik nain sira iiwawun wiar miatiniman. Wi oram iinan-pa aposel wiam naimik nain wia akimaman-na wia, wi oram wadolalimik. ³Ne ni kekanep ikeman, yo muuta nain yoowa maneka aaweman nain me efa piipuan.

⁴Aria sira kuisow fain nia siririyem, moram ni iiriw manek akena efa kookalem-ikeman ne aakisa wia. ⁵Naapeya ni manek akena wakieman nain kema suuweka! Ni kema kirep iiriw onam-ikeman naap efa onam-ikeka. Weetakeya-na yo ekap arua nain niar iirarinen. ⁶Aria ni sira fain oniman nain eliwa, yo wi Nikolas teeria wadol sira onimik nain wiar miatiniyem, ne nis pun miatiniman.

⁷Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa-ke wi sios wia maakiya nain wiar miimam-ikeka! Feenap, wi nomakimik nain yo ikoka eliw wia naomkun nomokowa oko makena enimikuan, eena enep anane eliw ikowa nain. Nomokowa eena Mua Maneka ona owow eliwa-pa upok nain.’ ”

Opora fain wi Smerna wia sesekomak

⁸“Opora fain ensel wi Smerna sios teeria wia urufiya nain siisimoma. ‘Mua makena maa unowa onoma os, ne maa unowa weeserowa pun os.

O iiriw umep kiiriw iikirak. Aakisa anane maneka naap ikaiya. ⁹Opora feenap nia maek, ni yoowa aawem-ikeman nain niar amisarem. Ne ni maa marew akena ikeman nain pun. Nain ni yo teeria-pa ikeman nain maa unowa saarik ikeman. Ne fain pun niar amisarem, wi teeria oko-ke nia firekimik. Wi nain wi Yuuda wiam naimik nain me makena-ke. Wi wiam fiirimimik nain Satan wiar fiirimimik. ¹⁰Ni yoowa sira kamenap aawowa nain me keker opaka. Miimeka! Ikoka Satan teeria-ke papako nia akimu naep nia samorami koorapa nia wuikuan. Naap nia samorimik nain epa ekinon, fofa ten kuisow ikiweya niar weeserion. Ni kekanep opora efar opam-ikeka. Wi eliw nia ifakimikuan, nain ni kekanep opora efar opam-ikeka. Naeya nia saliwamkun ni anane maneka eliwa ikowen.

¹¹Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa-ke wi sios wia maakiya nain wiar miimam-ikeka! Wi teeria kekanep nomakimik nain wi umep wiimar epa samora me ikiwikuan.’”

Opora fain wi Pergamum wia sesekomak

¹²“Opora fain ensel wi Pergamum sios teeria wia urufiya nain sesekoma, ‘Mua bainat maala anima oko-okaiwi-pa wiar ikua nain feenap nia maek. ¹³Yo nia amisarem, makena, ni Satan urufiya epa neeke wiar ikeman. Nain ni kekanep yo opora efar ookam-ikaiman, ne me efa sailiman. Iriw yo opor aakunow mua eliwa Antipas ni owowa-pa ifakimemik, owowa eena Satan ikaiya nan. Iir nain yo me efa piipuan.

¹⁴Nain yo sira fain nia siririyem, ni papako Baalam sira wiar ookiman. Iriw eker mua nain-ke Balak maakeya wi Isrel sira samora onami enum erua kema wia mikam-ikua. Ne pun wi inasina patirimik maa enowa nain enowa wia suuwam-ikua. ¹⁵Ne aakisa ni teeria pun naap, ni mua papako wi Nikolas teeria opora wia miimap naap onam-ikaiman. ¹⁶Ni sira nain piipup kema kireka! Weetakeya-na yo ewursow niar ekapep wi teeria naap onimik nain bainat opaimika-pa efar ikua nain-pa wiamiya irakinen.

¹⁷Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa wi sios wia maakiya nain miimam-ikeka! Wi teeria eena kekanep nomakimik nain ikoka maa enowa maana naimik nain wienakinen. Ne pun mua unowa kuisow kuisow nomon kia eliwa nain wiinen. Nomona nain unum enuma ononer wiar siisimeppuam, unuma nain mua oko me wiar amisarek. Makena, mua eena nomona aawiya nain-ke amisarion.’”

Opora fain wi Taiyataira wia sesekomak

¹⁸“Opora fain ensel wi Taiyataira sios teeria wia urufiya nain siisimoma, ‘Opora fain Mua Maneka Muuka ona opora-ke. Muuka eena mokoka mukuna saarik wilinem-ikaiya ne kepur onoma nomon oka wiliniya nain saarik wilinem-ikua nain. ¹⁹Feenap maek, ni uuwowa

oniman nain yo niar amisarem. Ni mua wia kemaliman, yo opora efar opiman, mua oko wia asipiman ne niena kekanep ikeman. Ne fain pun niar amisarem, ni aakisa eliw akena uuwami iiriw uuwaman nain nomakeman.

²⁰Aria yo maa kuisow fain nia siririyem, emeria Yesebel^b naimik nain iirarowa nain ni me iirareman, nis-ke eliw naiwkin niamiya ikua. Emeria nain feenap wame maiya nain-ke, “Yo Mua Maneka profet-ke,” naap wame maiya. Os-ke yo uuwow mua teeria sira samora wia ofakowak. Naeya wi enum eruarimik ne maa enowa iiriw inasina wia patiramik nain enimimik. ²¹O sira samora nain piipupap kema kirinok naep epa iwem-na wia, kema-ko me kiriya. ²²Naapeya ikoka napum maneka iwinen. Wi mua o wameiya pokam-ikemik nain pun naap, sirirowa wiemkun unow onaiya sirirowa maneka aawikuan. Wi kema kirikuan-na me wia samorinen. ²³Ona teeria o ookam-miemik nain wia ifakimemkun wi sios unowa nain urufap sira efa amisaruk. Ne fain pun efar amisarikuan. Yos-ke wi mua kema kamenap nain baliwep wiar amisarep wi unowiya kuisow kuisow sira kamenap onam-ikua nain kiripomiyem.

²⁴Aria ni Taiyataira unowa emeria nain opora me wiar ookaman ne teeria fain opora me wiar aaweman, wi feenap maimik nain, “I Satan kokot maa nain wiar amisaremik,” wi nain. Ni teeria nain feenap nia maakiyem, yo yoowa oko-ko me niinen. ²⁵Ni fain muutiw onam-ikeka, kekanep opora aakisa opap ikeman nain naap opam-ikeka, ikip yo nainiw ekapow fofa-pa. ²⁶⁻²⁸Wi teeria nomakep yo uuwowa naap onam-ikok umimik nain ikoka kekanowa wiinen. Naeya wi miiw unowa wia urufam-ikaikuan. Kekanowa wiemkun saria maneka arep aen kuuma opap miiw unowa kekanowa wia urufam-ikaikuan. Amina wafuriwkin pukep ititaliya naap, mua pun naap wia samo-samorikuan. Ne epa wiimow mokoma unuma Kuaidama nain pun wiinen. ²⁹Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa wi sios wia maakiya nain miimeka!’ ”

Opora fain wi Sardis wia sesekomak

3 ¹“Opora fain ensel Sardis owowa sios wia urufiya nain siisimoma, ‘Fain Mua Maneka opora-ke, eena ewar ikur okaiwi-pa erup wiar ikua ne mokoma ikur okaiwi-pa erup opap ikua nain. Aria ni sira kamenap oniman nain yo niar amisarem. Ni mokok enuma ikeman nia naimik-na wia, ni iiriw umeman. ²Yo uuwowa niar furewiyem nain ni pepep me oniman, ne yena Auwa pun niar urufap naap nia mainon. Naapeya

---

^b **2.20** Iiriw ekera Isrel owow saria oko emeria unuma Yesebel. Emeria nain eliw marew, wi Isrel wia mufeya Mua Maneka ookowa piipupap wi mua miira kerawimik nain patiram-ikemik (1 King 21, 2 King 9). Aria aakisa emeria oko Taiyataira-pa ikua nain pun naap onam-ikaiya, naapeya Yesebel naek.

ni iikirap uuwowa niar orekam naep oniya nain nainiw iikiroweka. ³Ni nainiw kema aaweka, ni opora iiriw miimaman nain kekanep opap kema kireka. Ni me iikirowen-na yo ikum mua saarik ekapemi nia soranowap-puinen, ne yo ekapiyem fofa nain me efa amisarowen.

⁴Ne ni Sardis teeria mua kuisow kuisow eliwa, wiena mia suuwowa me tuminarowamik. Wi efamiya ikowa nain pepeke, naapeya wi ikoka mia suuwowa kia suuwap yena efamiya soomarikuan. ⁵Aria, miuw unowa wi kekanep nomakimik nain ikoka mia suuwowa kia naap nain suuwikuan. Ne pun wiena unuma parosifa-pa wiar ikua nain me wiar iirarinen. Naeya wi Mua Maneka wameiya anane eliwa ikaikuan. Ne yena Auwa ne ona ensel mokoka-pa ariman feenap wia mainen, “Wi nain yena teeria-ke.” ⁶Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa-ke wi sios wia maakiya nain wiar miimeka!’ ”

Opora fain wi Filadelfia wia sesekomak

⁷“Opora fain ensel wi Filadelfia sios wia urufiya nain feenap siisimoma, ‘Opora fain mua unumiya eliw oram ne makena, mua nain opora-ke. Dewit koor omopora os-ke urufiya. O omopora paaskinon-na mua oko upowa me pepeke, ne upinon-na mua oko paaskowa me pepeke. ⁸Feenap maek, ni uuwowa oniman nain yo niar amisarem. Urufeka, yo omopora nia paaskap-puomam, ne mua oko upekam naep oninon-na me pepeke. Moram, yo fain niar amisarem, makena, ni kekanowa manek marew, nain nia samoriwkin yo opora yookap baliwep opiman ne kekanep o me amisaremik, naap me efa maiman. ⁹Wi Satan tepak-pa ikok wiam fiirimimik nain Yuuda-ke wiam naimik, nain wi teeria nain ikoka wia poromkun ni miir onoma-pa keema muuna mikikuan. Keema muuna mikap maikuan, “Aa pepeke, Yeesus nia kookalek,” naap maikuan. ¹⁰Ni kekanep opora efar opam-ikok yoowa aawem-ikeka nia maakem nain ookam-ikaiman. Naapeya ikoka miuw unowa wia akimowa maneka imenariya nain yena nia urufam-ikemkun ni akimowa me niar imenarinen.

¹¹Yo epa me ekowa ekapinen. Ni opora ookam-ikeman nain kekanep naap ookam-ikeka, naeya ikoka nomakow maa bala maneka niyem nain niar iirarowa me pepeke. ¹²Wi mua akimowa nomakimik nain ikoka yena Auwa tempel kora poka saarik wia wuamkun kiiriw nainiw me piipuikuan. Ne yena Auwa unuma wi mia-pa wiar siisimemi Yerusalem owow enuma unuma pun mia-pa wiar siisiminen. Owow enuma eena Mua Maneka-ke iinan-pa sesekeya orowa nain. Ne yena unum enuma pun o mia-pa wiar siisiminen. ¹³Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa wi sios wia maakiya nain miimeka!’ ”

Opora fain wi Laodisia wia sesekomak

¹⁴“Opora fain ensel eena wi Laodisia sios wia urufiya nain siisimoma, ‘Opora fain mua makena kekanep ikaiya nain ona opora-ke. O mua opor

makena aakuniya. Mua Maneka iiriw maa muutitik onak nain onoma os. ¹⁵Opora feenap nia maek, ni yo yookiman nain sira niar amisarem. Ni me efa piipuaman, nain ni me senam yook-afuriman. Naeya yo kamenap nia oninen! ¹⁶Ni kema garia. Naapeya ikoka maa samorareya keesimik naap nia keesinen. ¹⁷Ni feenap niam maiman, i maa unowa akena yiar ikua, i maa pepeke, maa kuisow-ko me iiwaremik. Ni naap niam maiman nain feenap me niam furewiman. Ni mua oorpowa, maa marew akenake, ni kua-pa areman, mia saporma ne mokok opa ikeman, nain me niam furewiman. ¹⁸Naapeya ni feenap oneka naep nia maakiyem, niena maa unowa nain aawep yo maa eliwa gol eena tumin marewa nain efar sesenarowen-na ni maa unow onaiya ikowen. Mia suuwowa kia efar sesenarep saporma ikeman nain niam wakesimeka, naeya emina me ururowen. Ne pun marasin efar sesenarep mokoka-pa wuap sariarep maa eliw urufowen.

¹⁹Yo wi teeria wia kookaliyem nain ifana wiaremi sira wia ofakowiyem. Ni aakisa ifana baliwep wuap kema kireka. ²⁰Ni miimeka! Yo omopora-pa iimarep ikok anumiyem, o mua yo iwakara efar miimap omopora paaskominon-na kemena ikiwep wameiya maa eniminen. Ne os pun naap, yo efamiya maa eniminon. ²¹Wi teeria akimowa wiar imenareya kekanep nomakimik nain yo efamiya pokap ikok miiw unowa fain urufikuan, yo nomakep Auwa wameiya pokap ikok miiwa urufiyem naap. ²²Ni ifan onaiya ikok-na Ewar Eliwa wi sios wia maakiya nain wiar miimeka!’ ”

Owow iinan opora

4 ¹Aria maa unowa nain weesereya yo feenap urufam. Owow iinan omopora paaskap-puamik. Ne iwakara oko iiriw puuw fuurowa saarik miimam nain-ke efa maakek, “Feeke urupeya maa ikoka imenarowa nain nefa ofakowinen.” ²Naap maem-ikaeya Ewar Eliwa-ke mia-pa efar oreya feenap urufam. Owow iinan-pa mua-ko saria maneka pokow maa-pa nan pokap ikua. ³Urufam nain nomon sira-sira nain awilawila kuem-ikaiya nain saarik wilinem-ikua. Ona saria pokow maa nain iwamerena-ke saawirinowap ikua. Iwamerena nain nomona oko awilawila kuem-ikua nain naap wilinem-ikua. ⁴Ne wi mua iperowa ten erup erepam o warikap wiena pokow maa-pa pokap ikemik. Mia suuwowa kia suuwap wiena ikiwosa bala orowawap ikemik nain gol manekiw. ⁵Saria maneka pokap ikua nan aapereka-ke wilinemi paranem-ikua. Ne arua ikur okaiwi-pa erup o miir onoma-pa wilinem-ikua. Arua nain Mua Maneka Ewar ikur okaiwi-pa erup nain-ke. ⁶Wi pokap ikemik nan maa oko melina galas saarik kuem-ikua naap nain-ke wi miir onoma-pa epa ifemakep wilin-ikiwok.

Ne aria maa sira oko mokok enuma ikemik nain erepam, nain-ke mua pokap ikua nain warikap ikemik. Wiena mia ara unowa faa, iiwawun

mokok manekiw. ⁷Oko maa eneka maneka laiyon naimik nain saarik urufam, oko bulmakau morena saarik, oko mua miira saarik ne oko saragum maneka birinem-ikaiya nain saarik, naap wia urufam. ⁸Maa erepam nain eewua ikur okaiwi-pa kuisow wiar ikomakek. Ne wiena mia ara iiwawun mokok manekiw, eewua tepak pun naap. Anane amirika ne uura Mua Maneka unuma fakerami feenap maem-ikemik, “Mua Maneka Kekanowa Akena, o eliw oram, o waisow eliw akena, iiwawun sira onaiya. Iriw naap ikua, aakisa pun naap ne anane maneka naap ikainon.” ⁹Maa erepam nain-ke mua pokap ikua nain unuma wiar fakerami sira eliwa naakem-ikemik. Mua eena anane naap ikowa nain. ¹⁰Wi naap onam-ikaiwkin wi mua iperowa ten erup erepam nain mua pokap ikua nain eena anane ikaiya nain warikap miir onoma-pa keema muuna mikap lotu onamik. Ne wiena ikiwos maa bala o pokiya neeke wafuromami maem-ikemik, ¹¹“Mua Maneka yiena Maneka! Nos-ke maa unow akena imenan. Nena kookalep wia imenan. Ne ewar wiomakeya eliw ikemik. Naapeya no unum maneka ne kekanowa akena, ne mua unowa unuma nefa fakeram-ikauk. Naap nefa onam-ikowa-ke.”

Sipsip Muuka-ke maifa wasirkak

5 ¹Aria yo feenap urufam, Saria Maneka pokap ikua nain-ke ona wapen akena-pa maifa maala wasiep-puamik nain opap ikua. Maifa nain opora mikikira ne kemena-pa siisimep-puamik, ne wasiemi ara kuisow kuisow ilenowa naep tana opaw-ikiwemik, nain ikur okaiwi-pa erup wuamik. ²Ne aria ensel kekanow akena nain pun urufam, kerew akena feenap farem-ikua, “Mua naareke eliwa, naeya maifa tana opawap kaikap-puamik nain eliw iirarep wasirkinon?” ³Naap farek nain mua kuisow-ko me kererek, owow iinan ensel, miiw mua, aria wi iiriw umemik nain pun, kuisow-ko me kererep wasirkap urufamik, weetak akena. ⁴Aria yo naap urufap omem-ikem. ⁵Omem-ikemkun mua iperowa oko-ke efa maakek, “No me omome! Urufe! Laiyon eena Yuuda kerekera-pa imenarek nain-ke iiriw nomakek. O Dewit nembesir-ke. Ikoka os-ke maifa kaikamik nain eliw wasirkinon.”

⁶Ne aria naap ikok Sipsip Muuka-ko urufam, Saria pokap ikua nan iimarep ikua, ne maa erepam nain wi mua iperowa onaiya o warikap ikemik. Sipsip Muuka iiriw ifakimemik nain-ke imenarep nan iimarep ikua. Ikiwos suusa ikur okaiwi-pa erup ne mokoka pun naap ikur okaiwi-pa erup. Maa unowa nain Mua Maneka ona ewar unowa-ke, ona wia sesekeya miiwa oromi ononer ikiwemik. ⁷Sipsip Muuka nain-ke ekap Saria Maneka maifa wapen akena-pa opap ikua nain wiar aawok. ⁸Maifa nain aaweya maa erepam mokok enuma ikemik nain, wi iperowa ten erup erepam nainiya o kepur onoma-pa wiam wafurap maara mikami iima ifemakemik. Wi teeria nain wi kuisow kuisow maa oko gita saarik

opap ikemik ne gol urupa pun opap ikemik. Urupa nain tepak-pa maa ikin eliwa awemi kawus urupem-ikua. Kawus ikin eliwa nain Mua Maneka teeria o faremi maakimik nain opora-ke. ⁹Wiena someka enuma feenap awemik,

“No pepep, no Mua Maneka-ke, maifa nain teekap eliw wasirkinan. Moram no nefa ifakimiwkin aka nefar oreya wi emeria mua sesenarep wia aawon. Wi kerekera unowa nain, wiena opora ononer, miiw unowa ne mia sira-sira, wi nain unowiya wia aawep Mua Maneka pika kemena-pa wia wuan.

¹⁰ Ne teeria manek akena wia imeneya wi Mua Maneka anane maneka lotu onami patirimik. Ne ikoka wis-ke owow saria arep miiw unowa fain urufam-ikaikuan. Naapeya no maifa nain wasirkowa pepep eran.”

¹¹ Aria yo kiiriw nainiw mokoka wuam-na wi ensel unow akena wia urufam, wia tuunowa me pepep. Saria pokap ikua nain, maa erepam mokok enuma ikemik nain ne wi iperowa nain unowiya wia warikap ikok someka feenap awemik,

¹² “Sipsip Muuka ifakimemik nain pepep, naeya kekanowa, maa unowa, ne amis maneka, oona kekanowa ne unum maneka, parin maneka wiar ikaiya! Oo, i unuma wiar pirikua!”

¹³ Ne iinan maa unowa, miiwa ne ifera, ne miiw tepak maa unow maneka, wi unow onaiya feenap maemik,

“Mua pokap ikua nain Sipsip Muuka ikos opor eliwa ne unum maneka, parin maneka ne kekanowa anane anane naap wiar ikaiya!”

¹⁴ Naeya maa erepam mokok enuma ikemik nain-ke wia kiripomami maemik, “Makena!” Ne wi iperowa-ke keema muuna mikami Mua Maneka lotu onamik.

Sipsip Muuka maifa wasirkeya miiwa sirirowa aawikuan

6 ¹ Aria yo naap ikemkun Sipsip Muuka maifa eena maa tana ikur okaiwi-pa erup opap ikua nain kuisow teekak. Teekeya wi maa erepam nain kuisow-ke farek, o iwakara aapereka paranowa saarik wiar miimam, “Aa ekape!” ² Naap fareya yo mokoka wuam-ikem-na oos kia urufam. Ne mua oko oos iinan-pa ikua nain ikiwos maa bala onaiya ikua ne amia opap ikua. Irakowa wia nomakekam naep irak-ikiwem-ikua.

³ Nain weesereya Sipsip Muuka nainiw tana opowa teekap opor ara imenak. Ne maa erepam nain oko-ke feenap maeya miimam, “Aa ekape!”

⁴ Naap maeya oos oko-ke orok, oos nain oka akena-ke. Mua oos iinan-pa pokap ikua nain bainat maneka iwiwkin opap ikua. O kekanowa iweya orop miiwa-pa irakowa imenak. Naeya miiw mua wieniw irakemi wiam ifakimikuan.

⁵Ne nainiw tana opowa oko teekak. Teekeya maa erepam nain oko-ke maek, “Aa ekape!” Ne yo mokoka wuam-ikem-na oos sepa maneka urufam. Mua oos-pa pokap ikua nain skel opap ikua. ⁶Yo ifana wuap ikemkun maa erepam nain gone-pa mua farowa iwakara saarik miimam. Miiwa maa enowa iwarinon naep feenap maek, “Wit makena mokoka gelemuta kuisow sesa maneka, fofa kuisow uuwow sesa-pa sesenarikuan. Ne baali makena pun naap, mokoka gelemutitik arow, fofa kuisow uuwow sesa-pa sesenarikuan. Ne wel, wain eka onaiya me samore, naeya unowa ikainon!”

⁷Nain weesereya tana opowa oko teekak. Teekeya maa erepam nain oko-ke feenap maeya miimam, “Aa ekape!” ⁸Yo mokoka wuam-ikem-na oos oko mia foma nain urufam. Mua oos iinan-pa pokap ikua nain unuma Umowa naimik, ne mua oko unuma Umow Owowa naimik nain pun o muri-ookam-ikua. Wi nain kekanowa wiewa miiwa-pa umowa wuikuan. Miiw mua unowa teeria erepam ikemik nain ikoka teeria kuisow saarik wia ifakimikuan. Sira feenap onami wia ifakimikuan: papako irakowa-pa umikuan, papako weniw maneka wiiwkin enow marew ikok umikuan, papako napum sira-sira wiiwkin napumarep umikuan, ne papako maa eneka samora sesekiwwin wia ifakiminon.

⁹Ne aria kiiriw tana opowa oko teekak. Yo Mua Maneka patrirow esimsa emina mokoka wuam-na mua kukusa wia urufam. Wi teeria eena iiriw Mua Maneka opora wiar opap kekanep opora ariman wuam-ikawkin wia ifakimemik nain. ¹⁰Wi teeria nain kerew akena faremi maem-ikemik, “Oo yiena Maneka, no kekanowa akena, no mua eliwa ne makena-ke! Wi miiw mua iiriw yia samorami yia ifakimemik nain iikamin akena-ko muuna yia ururominan?” Naap maemik. ¹¹Wi teeria nain kuisow kuisow mia suuwowa kia maala wiemi wia maakemik, “Lawisiw naap ikeka. Naap ikok niena uuwow epaskun, ne Yeesus teeria papako wia areweka. Eena Mua Maneka ona kamin wia pepekimok pepep naap wia ifakimiwwin epa nain imenarion.” Naap maek.

¹²Nain weesereya kiiriw tana opowa oko teekak. Nain teekeya maa ofofona maneka-ke urupemi epa kokoma tenek, konim sepa saarik, ne siiwa pun iiwawun oka kirek, maa aka saarik. ¹³Mokoma-ke ururomakek, nomokow makena eena ewar maneka ofofeya popoka ururiya naap. ¹⁴Aapereka-ke wame kaisap mesenalek, maifa kuuma-pa wasimik naap. Ema ne mot unowa iiwawun kekekraremi wiena iiriw ikemik epa nain piipuamik. ¹⁵Maa nain imenareya wi owow saria, wi ami woos mua ne wi anim onoma woos mua, wi maamuma mua ne wi mua kekanowa, wi mua oram, aria wi uuwow mua sesa marew uuwimik nain, wi iiwawun unow onaiya baurarep ikip miiw ona ne ema pona nomon unowa-pa wiam pipilimemik. ¹⁶Pipilalep ikok ema ne nomona nain emin kia wiarem-ikemik, “I yia ifemakekan oo! Naeya mua pokap ikua nain me

yia urufinok. Ne pun Sipsip Muuka yia bagiwiram-ikaiya nain me yia urufinok oo! ¹⁷Aa fofa nain samora akena-ke, i sira samora onamik nain yia kiripiya nain i iiwawun kamenap kekanep iimariyen.”

Wi Isrel kerekera Mua Maneka siisia wia wuomamik

7 ¹Aria maa sira-sira nain weesereya feenap urufam, wi ensel erepam miiw oko-okaiwi, oko-okaiwi-pa iimarep ikemik. Naap iimarep ikok ewar, gomi, mareg ne bug oko-okaiwi-pa wuuniya nain iiwkap ikemik, ewar wuunemi miiwa, ifera, nomokowa me wuunowinok naep. ²Ne yo mokoka wuam-na ensel oko urufam. O Mua Maneka ona siisia miiw mua mia-pa wia wuomow maa nain opap ikok ama urupow kame-pa kererem-ikua. Kererep wi ensel erepam nain wia farek. Wiam erepam nain iiriw Mua Maneka-ke miiwa ne ifera samoruk naep kekanowa wiek. ³Wia faremi maek, “Oi, me ewur, miiwa, ifera ne nomokowa ewur me samoreka. Yiena Mua Maneka uuwow teeria nain ekima-pa siisia wia wuomamkun oneka.” ⁴Yo naap ikemkun wi mua kamin Mua Maneka teeria-pa wiar ikemik nain siisia wia wuomap maiwkin miimam. Wi Isrel kerekera ten kuisow erup nain iiwawun wia tuunak nain teeria maneka akena, 144,000 naap. ⁵⁻⁸Kerekera ten kuisow erup nain kerekera kuisow kuisow mua tausen ten kuisow erup (12,000) naap wia pepekimemik. Wi kerekera teeria ten kuisow erup nain feenap: Yuuda, Ruben, ne Gat, Aser, Naptali ne Manase, Simeon, Liwai ne Isakar, Sebulun, Yosep ne Bensamin. Kerekera kuisow kuisow nain mua tausen ten kuisow erup Mua Maneka siisia wia wuomamik.

Mua teeria manek akena

⁹Aria nain weesereya yo kiiriw nainiw mokoka wuam-na yakeyak maneka wia urufam, mua unow akena, wia tuunowa me pepep akena. Wi mua nain wiena mia sira-sira, aakunowa sira-sira, kerekera ononaiya ne owowa ononer. Wi mia suuwowa kia maala suuwap Saria maneka pokiya nain, aria Sipsip Muuka ikua, wiam erup nain miir onoma-pa wiar iimarep ikok kesakesa ifa opap ikemik. ¹⁰Naap ikok feenap farem-ikemik, “Mua Maneka pokap ikua nain ne Sipsip Muuka ikos wis-ke yia aawowa-ke!” ¹¹Wi ensel unowa-ke Saria Maneka pokap ikua nain, wi iperowa ne maa erepam mokok enuma ikemik nain wia warikap ikemik. Naap wia warikap ikok momokraremi iima ifemakep Mua Maneka lotu onamik. ¹²Feenap maem-ikemik,

“Makena! Yiena Mua Maneka, no unuma nefa fakeriyen, i sira eliwa nefa naakimik. No unum maneka ne parin maneka, kema suuwowa eliwa, kekanowa, anane maneka naap ikon. I manek akena ekima nefa opimik. Makena!”

¹³Yo naap ikemkun iperowa oko-ke efa nokarek, “Nee, wi teeria mia suuwowa kia maala wuamik nain wi kaakewe-ke? Ne kaaneke ikok

ekapemik?”¹⁴ Naeya maakem, “Aa maneka, nos-ke wia amisaren.” Ne efa maakek, “Wi teeria maneka-na wia samoramik nain kekanep sirirowa maneka aawep fan ekapemik nain-ke. Wiena mia suuwow maala nain Sipsip Muuka aka-pa wiar yasuwikwin kia kirek.¹⁵ Naapeya Mua Maneka tempel koorapa, ona pokiya neeke anane uura ne amirika o miir onomapa wiar iimarep ikok lotu onam-ikaimik. Ne ona wia kakaltam-ikainon.¹⁶ Wi kiiriw nainiw me wuailikuan, kema me enekarikuan. Ama me wia kuuminon, ne wi epa ununapa eliw ikaikuan.¹⁷ Moram Sipsip Muuka-ke wia urufam-ikaiya, eena Saria pokiya nain miimow onapa wiar ikua nain-ke. Os-ke eka anane luulunem-ikaiya neeke wia pikiwinon. Ne wiena omow eka Mua Maneka-ke wiar ipiwinon.” Opora naap efa maakek.

8 ¹Aria Sipsip Muuka-ke tana opowa murarow akena nain teekeya wi iinan owow maa muutitik oram muutarep ikomakemik, uuwunowa marew, maa kuru-karanowa marew. Yo furewam-na lawisiw eeyarek.² Naap ikok feenap urufam, wi ensel ikur okaiwi-pa erup Mua Maneka miir onomapa wiar iimarep ikemik. Wi nain puuwa wiiwkin opap ikemik.³ Wi nan ikaiwkin ensel oko-ke kererek. O gol amina gelemuta opap ekapep Mua Maneka patiraw esimsa miimowapa iimarek. Esimsa nain Mua Maneka miir onomapa wiar ikua. O foma ikin eliwa nain kerew akena iwemik, wi Mua Maneka teeria o faremi wiena opora o nokarem-ikaiwkin gol esimsa neeke kuumemi Mua Maneka patirominok naep.⁴ Foma nain-ke awemi wi Mua Maneka teeria o farimik nain wiena opora kawus ikin eliwa onaiya Mua Maneka wiar urupok.⁵ Nain onap weesereya mukun oposia esimsa iinan-pa aawep amina-pa iparep-puap miiwapa sawikeya nain kuisow arek. Naeya aapereka wilinemi paranek ne maa ofofona onaiya miiwapa imenarek.

Puuw aluowa

⁶Aria maa muutitik nain weesereya ensel ikur okaiwi-pa erup nain puuw fuuru naep fakeramik.⁷ Ensel miimowapa ikua nain-ke onoma wuak. Ona puuw fuureya ipia mokok mane-maneka ne mukuna, aka onaiya bilik aremi ipia saarik orok. Oromi miiw ara arow ikua nain miiw ara kuisow kuumok, koka, nomokowa, miiw ara arow-pa ikua nain kame kuisow kuumok ne sipira enuma urupem-ikua nain pun iiwawun awomakek.

⁸Nain weesereya ensel oko-ke ona puuw fuureya maa oko ema maneka saarik nain-ke awemi ifera-pa orok. Oromi ifera kame arow ikua nain kame kuisow aka arek.⁹ Ne kame nain mera ne ifer maa muutitik nain iiwawun umomakek. Ne aasa pun naap, kame nan ikemik nain iiwawun samoraromakek.

¹⁰Ne aria ensel oko-ke puuw fuurak. Fuureya mokom maneka pusunep parina onaiya iwami miiwa kame arow nain kuisow-pa oromi eka opora

ne eka arona iiwawun samorak. ¹¹Mokoma nain unuma Eka Mafua naimik. Mokoma nain-ke eka masialoweya mua enep umemik.

¹²Naap ikok ensel oko-ke ona puuw fuurak. Fuureya ama kame okaiwi samorarep me wilinek, siiwa ne mokoma pun naap. Umeya okaiwi kuisow ikua nain parina epa maala me ekak, epa kokomarowa ewurarek. ¹³Ne aria yo iinan mokakem-na saragum maneka-ke iinan-pa birinemi farem-ikua, “Oo emawa, ni miiw mua, nefa komarka! Ensel arow puuw me fuurowa ikemik. Wi puuw fuuriwkin, wiisak, ni kamenap baurarowen?”

9 ¹Aria nain weesereya ensel oko-ke puuw fuurak. Fuureya feenap urufam, mokoma eena iiriw iinan piipup orop ikua nain omopora teekow maa iwemik. Maa nain opap epa fuura ona nain omopora teekowa-ke. ²Mokoma nain-ke ona nain omopora teekeya kawus beela akena urupok. Kawus beela nain-ke urupemi ama umukeya kokoma-ke epa iiwawun wakesimok. ³Miiw unowa kawus beela nain-ke ifemakeya kame unowa aawa manekiw imenarek. Aawa nain samor akena, waasisirowa saarik nefa kueya tiitinowa samor akena aawinan. ⁴Aawa nain wia maakep-puamik, “Ni sipira, nomokow ifa ne maa papako me samoreka. Wi mua Mua Maneka siisia ekima-pa me wia wuomamik nain muutiw wia samoreka,” naap wia maakemik. ⁵Wi mua me iiwawun wia ifakimowa wia naakemik, wi siiwa ikur muutiw sirirowa wieka wia naakemik. Sirirowa nain waasisirowa yia kueya tiitinowa aawimik naap akena aawem-ikauk. ⁶Siiwa ikur nain sirirowa maneka aawemi maem-miawikuan, “I umekamik-na eliw oo!” Naap ikaikuan nain me umikuan.

⁷Aawa unowa nain oos saarik wia urufam, irakowa ikiwemi wia aawimik naap. Wi ikiwos maa bala gol-pa onimik nain orowawap ikemik ne wi miira mua miira saarik. ⁸Wi afif fuula wi emeria afifa saarik, ne eneka laiyon eneka saarik anima wenup. ⁹Wi iiman epira wiam wakesimow maa kaapa kekanowa saarik wiar urufam, ne wi birinemi eewua aluowa-ke oos eena karis mufep irakowa ikiwemi kuru-karan-iwimik naap. Kerew akena karuiwkin miiw onaiya duuniya naap wia miimam. ¹⁰Wi alew maala waasisirowa alewa saarik, nain-ke wia kuiya. Wi kekanowa alewa-pa wiar ikua, wia kuem-ikaiwkin siiwa ikur arinon. ¹¹Wiena saria maneka nain ensel samora-ke. Os-ke epa fuura ona nain urufiya. O unuma libru opora-pa Abadon unufimik ne Grik-ke Apolion naimik. (Nain kemena feenap, “Wia samoriya nain-ke”.)

¹²Aria sirirowa aawem-ikemik nain weeserek, aakisa puuw fuurowa erup ikua.

¹³Aria ensel erup ikemik nain oko-ke puuw fuurak. Mua Maneka miir onoma-pa gol patiraw esimsa nain kua erepam-pa opora oko imenareya miimam. ¹⁴Iwakara nain ensel puuw fuurak nain maakek, “Wi ensel erepam Yufretis eka pona-pa wia kaikap-puamik nain wia wasirkeya

ikiwuk!” Naap maakek. ¹⁵Wi ensel erepam nain naap arewap ikemik, ikoka miiw mua unowa teeria arow nain teeria kuisow wia ifakimowa nain. Ne mokoma nain, ona siwa imenareya, fofa pepekimok nain ama kakeniw-pa wia wasirkiwkin ikiwemik. ¹⁶Wi irakow mua teeria oos-pa karuemik nain wia tuunap efa maakemik nain 200 milion naap.

¹⁷Maa unowa aakisa maem-ikayem fain yena kakeniw mokoka-keriw kirep urufam. Aria wi mua oos-pa irakowa ikiwemik nain wiena iiman epira wiam wakesimow maa nain oka akena, mukun oka saarik, ekapina ne ligam. Wiena oos ikiwosa-ke laiyon ikiwosa saarik urufam, ne mukuna kawus onaiya aria nomona ligam awiya nain mukun oposia mane-maneka saarik opaimika-pa wiar imenarek. ¹⁸Maa arow nain-ke oos opaimik ona-pa wiar imenaremi miiw mua teeria arow nain teeria kuisow saarik napum samora wiemi wia ifakimok. ¹⁹Wi oos kekanowa opaimika ne alewa-pa wiar ikua. Wiena alewa ifa imakuna saarik, nain-ke mua wia kuemi yoowa wiem-ikua. ²⁰Wi teeria me wia ifakimemik nain pun kema me kiremik, wiena sira-sira onam-ikemik nain me piipuamik. Wi inasina farimik ne mua miira sirarep wiena inasina arowamik, sira nain me piipuamik. Mua miira gol, siliwa, nomon oka ne nomokowa maa naap aawep sirarimik. Maa nain me aakuniya, mokoka marew ne me soomariya, nain yena inasina-ke naemik. ²¹Ne pun me wiam kemalemi wiam ifakimem-ikemik, mudi-pa wia kuem-ikemik ne maikua sira-sira onam-ikemik, uruw mia samora naap ikemik ne ikumarem-ikemik, sira unowa nain kema kirep me piipuamik.

Ensel ne maifa gelemuta

10 ¹Ne aria naap ikok ensel kekanowa oko owow iinan-pa oreya urufam. Maa ipisia-ke muep feekiya orok ne ikiwosa iwamerena-ke saawirinowap ikua. Ona miira ama saarik wilinem-ikua ne kepura-ke mukuna wiliniya naap arem-ikua. ²⁻³Ne maifa gelemuta iiriw wasiep ikua nain tiinep wapena-pa opap ikua. Orop kepur akena ifera akupak ne asowa miiwa akupap iimarep ikok kerew akena farek, laiyon aluiya naap. Fareya aapereka-ke paranowa ikur okaiwi-pa erup aremi opora maek. ⁴Aapereka paranowa weeserep ikaeya, aria yo o maek nain wiar siisimekam naep onam-ikemkun opora-ko iinan-pa efa farek, “Oi, nain me siisimowa-ke, nena kema-pa kokot nefar ikainok!”

⁵⁻⁶Aria naap ikemkun ensel iinan-pa orop ifera ne miiwa-pa iimarep ikua nain-ke wapen akena siikami, Iinan Mua Maneka anane ikaiya nain, aria iinan maa muutitik ne miiwa maa muutitik onomakek nain unuma unufami maek, “Maken akena maiyem, epa weeserek. Nainiw wia arewowa me pepeki!” ⁷Ne ensel murarow akena nain puuw fuurinon-na Mua Maneka eena maa mauwa ona kema-pa wiar ikua nain me onowa ikua nain iiwawun welawinon, iiriw ona profet wia maakek naap.”

⁸Naap ikok opora iiriw iinan-pa efa farek nain kiiriw nainiw efa faremi maek, “Ensel iiriw orop ifera ne miywa-pa iimarep ikua nain wiar ikiwep maifa tiinep ikua nain wiar aawe.” ⁹Naap efa maakeya yo ekap ensel nain maakemkun efa maakek, “Aawep enep furewe. Opaimika-pa aaya saarik nefar afililidon ne orop uroma-pa nefar masialidon.” ¹⁰Aria maifa nain wapena-pa wiar aawep enem-na naap arek, opaimika-pa aaya saarik efar afililak ne uroma oreya masia furewam. ¹¹Ne efa maakek, “Wi miiw unowa mua maa mauwa-ke ikoka wiar imenaridon nain kiiriw nainiw ariman wuami wia maake, wi mua mia sira-sira ne opora aakunowa sira-sira ne owow ononer ne wi owow saria unowa pun.”

Opor wafurowa mua wiam erup

11 ¹Aria nain weesereya yo maa pepekimowa kuuma yiemi efa maakemik, “Iikirap ikip Mua Maneka tempel koor pepekimemi patriow esimsa pun pepekime. Nain pepekimep-puap wi teeria tempel koor kema-pa lotu onimik nain wia tuune. ²Ne tempel koor owaruma epa oko sisin kame-pa ikua nain me pepekime, neek ikainok. Moram epa nain wi owow oko-oko teeria wia wuomamik. Wis-ke ikoka siiwa ten erepam nainiw erup naap Owow Eliwa Yerusalem akup-ititami iiwawun samo-samorikuan. ³Ikoka yena teeria mua wiam erup wia sesekamkun yena opor kokosa efar maemi maa samora ikoka imenarowa nain manekikuan. Wi mia suuwowa iriniya nain suuwap mokoma arow enakiwa naap uuwam-ikaikuan.” ⁴Wiam erup nain Mua Maneka miiw unowa urufiya nain miir onoma-pa wiar iimarep ikaimik nain-ke. Ne feenap wia maiyem, oliw nomokowa erup ne arua poka erup nain. ⁵Wi mua oko-ke wia samoru naep onikuan-na wiena opaimika-pa mukuna nomiwwin imenaremi wia kuumeya umikuan. ⁶Wi kekanowa feenap wiar ikua, ipia me orainok naiwwin makena ipia me orainon. Naeya Mua Maneka opor kokosa maem-miawiwkin ipia me orainon. Ne sira fain pun eliw onikuan, maiwwin eka kirep aka aridon, ne wiena kookalowa-pa napuma ne sirirowa sira-sira eliw wiem-ikaikuan.

⁷⁻⁸Aria wi Mua Maneka opora wia wafuromap welawiwkin maa eneka asia maneka-ke epa fuura ona-pa ikok urupep wiemiya irakidon. Wiemiya irakep wia nomakep wia ifakimeya wiena napuma nain owow maneka nain era-pa neeke ikaikuan, owowa nain wiena Maneka iiriw nomokow moke-pa sererimemik nan. Owow maneka samora nain unuma ariman me mau naep Sodom naimik, Isip naimik. ⁹Miiw unowa mua ne opora ononer aakunimik, mia sira-sira unowiya nan taanep wiam erup umemik nain napuma wiar urufami me wia soopeka naikuan. Naeya fofa arow enakiwa naap ikaikuan. ¹⁰Owow unowa wiam erup umemik nain meta miimap wia goowami kemelap maa ele-eliwa wiam iwikuan. Moram wiam erup nain-ke iiriw wi miiw mua sirirowa maneka wiem-ikemik.

¹¹Naap ikok fofa arow enakiwa aaweya Mua Maneka ewar kekanowa-ke oromi wia iikirowinon. Wi iikirowinon mua unowa nain naap wia urufap manek akena keker opikuan. ¹²Wiam erup nan iimarep ikaiwkin opora oko iinan-pa feenap wia farinon, “Feek urupeka!” Wiena iiwua naap wia urufam-ikaiwkin maa ipisia-ke wia mueya iinan urupikuan. ¹³Wi iinan urupem-ikaiwkin maa ofofona maneka-ke imenaremi owow maneka nain kame kuisow iiwawun samorinon. Mua unow akena tausen ikur okaiwi-pa erup (7,000) naap umikuan. Ne wi me umimik nain naap urufap manek akena keker opap iinan Mua Maneka kekanowa onaiya ikua nain faremi maikuan, “Oo Mua Maneka, i unuma nefa pirimik,” naap maikuan. ¹⁴Aria sirirowa nain nan weeserek, oko lawisik akena imenarinon.

Puuw murarow akena nain fuurinon

¹⁵Aria ensel murarow akena nain-ke puuw fuurak. Fuureya opora-ke iinan-pa feenap imenaremi maemik, “Aakisa miiw unowa ne owow iinan yiena Maneka-ke urufiya ne Kraisa eena ona iiriw pepekim-puak nain pun maa unowa nain urufiya. Os-ke anane Saria maneka naap ikainon!” ¹⁶Ne aria wi iperowa ten erup erepam Mua Maneka wameiya-pa wiar pokap ikemik nain orop momokraremi iima ifemakep Mua Maneka lotu onami ¹⁷maemik, “Mua Maneka Kekanowa Akena, no iiriw naap ikon, aakisa pun naap ikain! No nena kekanowa ariman wuami maa unowa nena urufam-ikain. Naapeya i sira eliwa nefa naimik! ¹⁸Wi miiw unowa owow unowa maneka akena kema bagiwiramik. Nain aakisa epa fan imenareya wi bagiaw nefar urufimik. Ne wi iiriw umemik nain nos-ke wia mekawinan. Aakisa nena uuwow mua wi profet sira eliwa wia kiripomami unow onaiya pokow eliwa wiinan. Ne nena teeria unuma nefa purupimik nain, wi mua unumiya ne mua oram pun, wi iiwawun epaskun pokow eliwa wiinan. Aria wi miiwa samoram-ikemik nain kiripomami wia samorinan!” Naap maemik.

¹⁹Aakisa owow iinan tempel kooro omopora paaskap-puiwkin ikaeya bokis oko ariman arek, eena iiriw Mua Maneka ona opora wi Yuuda wia maakep koonowak nain nan wuamik nain. Ne aapereka wilinemi paranomakek, maa ofofona ne ipia maneka oromi ipia mokok mane-maneka orok.

Ifa maneka-ke emeria oko faek

12 ¹Aria maa sira-sira aapereka iinan-pa imenarek nain feenap, emeria oko ama mia suuwowa wuak ne ona kepur onoma-pa siiwa-ke wiar ikua. Ikiwos maa bala mokoma ten kuisow erup wiar ikomakek. ²Emeria nain muukarekam naep uroma-ke opeya mia tiitinowa maneka aawep kirirem-ikua.

³Nain imenarep ikaeya nainiw maa sira oko-ke aapereka-pa imenarek. Maa nain feenap, ifa oka maneka, urufowa suan saarik nain maneka wenup. Ona ikiwosa ikur okaiwi-pa erup ne ikiwos suusa ten kuisow. Ikiwos unowa nain kuisow kuisow bala orowawap ikomakek. ⁴Mokoma teeria arow ikua nain ona alewa-ke teeria kuisow saru-puukeya miiwa-pa ururomakek. Ne ekapep emeria nain miir onoma-pa wiar iimarep ikua, uroma yakieya-na muuka wiar enimekam naep. ⁵Naap ikok emeria nain muukarek, ikoka muuka nain-ke aen kuuma opap miiw unowa kekanowa wia urufam-ikainon. Aria oko ifa nain-ke muuka nain eniminon naep ewur akena aawep Mua Maneka ona pokiya nan wiar wuamik. ⁶Aawiwkin onak baurarep epa asia saa manekiw ikua nan ikiwok, epa nain iiriw Mua Maneka ona pepekimep-puomak. O mokoma arow enakiwa neeke ikaeya kakaltam-ikainon.

⁷Aria naap ikok irakow maneka owow iinan-pa imenarek. Ensel Maikel ona ensel teeria unowiya ne ifa maneka nain ona ensel teeria unowiya, teeria erup naap irakemik. ⁸Irakap irakap Maikel teeria-ke wia nomakiwkin ifa nain ona teeria onaiya owow iinan-pa ikowa me pepek. ⁹Ifa maneka nain opap wafuriwkin miiwa orok. Ifa awoniya maneka nain unuma Satan naimik, os-ke eena miiw unowa nain wia peeskimemi wadol sira wia pikiwiya nain. Ona ensel unowiya wia wafuriwkin miiwa oromik. ¹⁰Irakowa weesereya mukuruna maneka-ko iinan-pa wuami feenap fariwkin miimam,

“Aakisa Mua Maneka yia aawowa epa nan imenarek! Mua Maneka Saria maneka ikok maa muutitik urufiya, kekanowa nain ona wiarik! Ne Krai unum maneka ne kekanowa pun aakisa ariman arek. Moram mua samora iiriw Mua Maneka miir onoma-pa wiar iimarep ikok yiena Yeesus teeria anane maneka pina wiem-ikua nain aakisa iirariwkin miiwa orok.

¹¹Wi Yeesus teeria nain Sipsip Muuka aka orok nain makena-ke naemi opor makena wia maakem-miemik, naap onami Satan nomakemik. Wia ifakimowa maiwkin eliw umiyen naep mia me wiam kema suuwimik.

¹²Naapeya ni teeria owow iinan-pa ikeman nain eliw kemelowen! Ne ni miiwa ne ifera-pa ikeman nain nefa komarka, ni kamenap arowen! Satan iiriw amisarek, o epa me ekinon, ona weeserow epa ewur imenarinon. Naapeya miiwa orop ni niar ikok manek akena kema bagiwiram-ikaiya.”

¹³Aria ifa maneka iirarep miiwa-pa wafuriwkin oromi nain wame furewap ikiwep emeria iiriw muukarek nain samorekam naep faek. ¹⁴Ne ifa maneka nain-ke emeria nain me samorinok naep saragum eewua nain aawep iwemik, birinep ikiwemi epa asia saa manekiw ikua neeke ikiwinok naep. Mokoma arow enakiwa neeke ikaeya Mua Maneka-ke

kakaltam-ikainon. ¹⁵Emeria nain nan ikaeya eka-ke aawinok naep ifa nain-ke ona opaimika-pa eka keeseya luuma iwak. ¹⁶Luuma iwak-na wia, miiwa-ke emeria nain asipak. Miiwa-ke pukeya eka tepak oromi saanarem-ikua. ¹⁷⁻¹⁸Ifa maneka nain naap urufap kema bagiwirap ikip emeria nain ona nembesir unowa wiamiya irakek. Ona nembesir teeria eena Mua Maneka opora wiar ookimik ne pun Yeesus opor makena wiar maem-ikaimik nain.

13 ¹Nain weesereya ifa nain orop ifer pona-pa iimarep ikua.

Maa eneka asia erup imenaremik

Aria naap ikok maa eneka asia maneka ifer tepak-pa urupem-ikaeya urufam. Maa nain ikiwosa ikur okaiwi-pa erup ne ikiwos suusa ten kuisow wiar ikua. Ona ikiwos suusa unowa nain kuisow kuisow maa bala onaiya ikua. Ne ikiwos unowa Mua Maneka unuma firekami ona unuma saarik wame siisimep-pueya ikua. ²Maa eneka urufam nain urufowa eena kasi saarik nain manek akena. Ona kepura maa eneka maneka oko bea naimik nain kepura saarik, ne opaimika laiyan opaimika naap. Ifa maneka nain-ke ona kekanowa ne unum maneka maa eneka asia nain iwemi maa muutitik iiwawun urufam-ike naakek. ³Maa eneka nain ikiwos oko iiriw wiar fookiwwin ikemika maneka aawep lawisiw akena umekak nain kiiriw sariarek. Miiw mua unowa naap urufap kakaemi ookamik. ⁴Ifa maneka maa eneka asia nain maa muutitik urufowa kekanow maneka iwok. Naapeya mua unowa ifa nain yiena maneka-ke naep unuma fakerami maa eneka nain pun lotu onami maem-ikemik, “Se-ek, mua o saarik-ko me ikemik, weetak. Ne mua kuisow o wameiya irakowa pun me pepep.” Naap maemik.

⁵Mua Maneka-ke neek onam-ikainok naeya maa eneka asia nain unuma wame purupemi Mua Maneka unuma wiar firekam-ikainon. Ne pun mokoma arow enakiwa naap kekanowa onaiya ikok miiw mua kema wia mufem-ikainon. ⁶Ne aria ona unuma wame purupemi Mua Maneka firekam-ikua. Firekami owow iinan ne wi teeria owow iinan-pa ikemik nain pun iiwawun unuma wia samoram-ikua. ⁷Ne kekanowa onaiya ikok Yeesus Krai teeria wiamiya irakemi eliw wia nomakinon. Ne pun kekanowa maneka aawep wi miiw unowa wia urufam-ikainon, miiw unowa, wi kerekera unowa, wiena opora ononer aakunimik ne wi mia sira-sira, wi nain. ⁸Naeya miiw mua unowiya o yiena maneka-ke naep lotu onam-ikaikuan. Aria teeria fain-ke unuma me wiar fakerikuan, eena Mua Maneka miiw maa muutitik me onowa ikok unuma Sipsip Muuka maifa-pa wiar siisimeya ikua nain. Sipsip Muuka eena ifakimiwwin umok nain.

⁹Aria ni ifan onaiya ikok-na opora fain miimeka! ¹⁰Wi teeria wia opap wia kaikuk maek nain makena, ikoka naap wia onikuan. Ne wi teeria

bainat-pa wia mikuk maek nain ikoka wia mi-mikikuan. Naapeya maa sira naap nain imenareya wi Yeesus teeria kekanep kekelka ikok o opora wiar opam-ikauk.

Maa eneka asia oko miiwa-pa imenarek

¹¹Naap ikok kiiriw maa eneka asia maneka oko miiw tepak-pa urupeya urufam. Ona ikiwos suusa erup, sipsip muuka ikiwos suusa saarik wiar ikua. Ne o aakunowa-ke ifa maneka nain aakunowa saarik. ¹²Maa eneka eena iiriw lawisiw akena umekak nain kiiriw sariarek nain-ke ona kekanowa maa eneka asia aakisa fan imenarek nain iweya o asipam-ikua. Ne os-ke miiw mua unowa wia maakemi maa eneka oko nain lotu onowa wia suuwam-ikua. ¹³Maa miililina unowa imenam-ikua nain maa oko feenap onak, mua unowa mokok epa-pa mukuna fareya aapereka iinan-pa orok. ¹⁴Maa eneka ookikir imenarek nain epa wiar aawep maa miililina imenami mua unowiya wia peeskimemi wia mufem-ikua. Wi mua wia maakemi maa eneka eena iiriw bainat-pa mikiwkin puep kirek nain miira wiar sirarep nain lotu onam-ikeka wia naakek. ¹⁵Ne kekanowa iweya mua miira sirarep-puamik nain ewar iweya aakunem-ikua. Wi teeria o lotu me onimik nain ona maeya wia ifakimikuan. ¹⁶Maa eneka nain-ke wia maakek, “Ni mua unowiya niena wapen akena e ekima-pa siisia niar wuauk,” naap wia maakemi onowa wia suuwak. Wi mua unowiya wi mua unum marew, wi mua unumiya, wi maamuma mua ne wi maa marew akena ikemik nain, wi sesa marew uuwimik nain ne wi wiena miiwa-pa uuwimik nain, wi unow onaiya siisia wueka wia maakek. ¹⁷Aria wi mua maa eneka siisia nain wiar wuowa miatinimik nain maa me sesekikuan, maa pun me sesenarikuan. Ne wi siisia onaiya ikemik nain-ke maa eliw sesekikuan ne maa pun sesenarikuan. Moram siisia nain maa eneka nain unuma-ke, unuma nain namba-pa siisimemik. ¹⁸Aria i maa fain kema pukep amisarowa-ke. O mua firia ikok-na namba eliw wiar tuunap imeninon. Moram namba fain mua unuma pepekimok, 666.

Teeria maneka someka enuma awemik

14 ¹Aria yo mokoka wuam-na Sipsip Muuka Yerusalem owowa Saiyon ema-pa iimarep ikaeya urufam. Mua 144,000 naap o wameiya ikemik, wi teeria nain Sipsip Muuka ona wiawi ikos unuma ekima-pa wiar ikomakek. ²Naap ikemkun iwakara-ke eka maneka duunowa ne aapereka paranowa naap akena imenarem-ikua. Duunowa nain wi mua gita paiwkin aluiya, naap akena imenarem-ikaeya miimam. ³Wi teeria maneka nain-ke Mua Maneka, aria wi maa erepam mokok enuma ikemik nain ne wi iperowa, wi nain miir onoma-pa wiar iimarep ikok someka enuma awem-ikemik. Someka nain wiena mua teeria miiwa-pa wia sesenarep wia aawok, wi 144,000 nain-ke amisaremik, ne miiw

mua unowa weetak. ⁴⁻⁵Wia aawok teeria nain wi emeria wiamiya sira samora me onam-ikemik, sira dubil akena ikemik. Wi me wadolalimik, pina marew akena ikemik. Anane Sipsip Muuka ookam-miawimik. Miiw mua unowa nain wi teeria nain maa eremina patirimik saarik Mua Maneka ona Sipsip Muuka ikos kemena wiar ekamik.

Ensel arow

⁶Ne aria kiiriw nainiw ensel oko urufam, aapereka iinan-pa birinem-ikua. Kraiss opor eliwa anane ikaiya nain wi miiw mua wia maakekam naep onak, wi mua mia sira-sira nain, wi owow ononer ne miiwa ononer nain. ⁷Birinemi farem-miek, “Ni Mua Maneka manek akena keker opami unuma wiar fakeram-ikeka! Moram miiw mua wia mekawap sira kakeniw wia kiripiya nain epa fan imenarek. O eena aapereka, miiwa, ifera ne eka opora onomakek nain-ke, o lotu oneka.”

⁸Ne ensel oko-ke imenarep birinemi farem-ikua, “Oo Babilon, nan samorarek, Babilon owow maneka samorarek oo! Miiw unowa mua unowa eka kekanowa wienakowa saarik wia mufeya Mua Maneka piipuumik. O nain aakisa samorarek.”

⁹⁻¹⁰Ne ensel oko-ke imenarep birinemi kerewa farem-ikua, “Wi mua maa eneka asia nain ne ona miira siraremik nain lotu onamik, ne wiena ikiwosa-pa e wapena-pa siisia wiar aawemik nain pun Mua Maneka bagiaw maneka wiar urufikuan. Nain feenap, ona bagiaw wain kekanowa akena saarik urupa-pa ototeya ikua, wi enep feenap samor aawikuan. Wi teeria nain ikoka wi ensel ne Sipsip Muuka wia urufam-ikaiwkin mukuna ne nomon yoowa-pa wia wafurikuan. Naeya sirirowa aawem-ikaikuan. ¹¹Wi sirirowa aawimik nain mukun kawus anane maneka naap urupem-ikainon. Wi nain maa eneka asia ne ona miira siraremik nain lotu onami unum siisia wiar aawemik nain anane amirika ne uura sirirowa naap aawem-ikaikuan, oram ikowa marew.” ¹²Naapeya wi Yeesus teeria Mua Maneka sira makena wiar ookimik ne wia samoriwkin kekanep ookowa me piipuumik nain wi kekanep ikauk.

¹³Naap ikok opor oko owow iinan-pa imenareya miimam, efa maakek, “Feenap siisime, wi mua eena Mua Maneka teeria-pa wiar ikok epa fain umimik nain ne ikoka umikuan nain, wi kema eliwa ikauk!” Ne aria Ewar Eliwa-ke opora kiripomami maek, “No makena main, wi teeria nain iiriw uuwow yoowa onam-ikemik, wi aakisa uurarowa aawuk. Moram, wi sira eliwa onamik nain ariman ikaeya amisarikuan.”

Maa enowa parewow epa imenarek

¹⁴Ne yo iinan mokakem-na maa ipisia kia urufam. Mua oko Mua Muuka saarik nain-ke maa ipisia iinan-pa pokap ikua. Mua nain ikiwos maa bala gol-pa onimik nain onaiya ikua, ne fura meka anim onaiya ikua nain opap

ikua. ¹⁵Ne ensel oko-ke tempel koor kemena-pa ikok oromi mua maa ipisia iinan-pa pokap ikua nain faremi maek, “Nena fura opap ikon nain-pa maa enowa waromake. Moram aakisa miiw unowa maa enowa parewomakek, maa enowa iirarowa epa kererek.” ¹⁶Naap maakeya mua maa ipisia iinan-pa pokap ikua nain-ke fura opap nainiw enowa waromakek.

¹⁷Ne kiiriw ensel oko-ke owow iinan tempel kemena-pa ikok orok. Os pun fura meka naap nain opap feekiya orok. ¹⁸Ne ensel oko patiraw esimsa mukuna urufiya, nain-ke esimsa mamaiya-pa ikok imenaremi ensel fura onaiya ikua nain faremi maek, “Wain makena biliwarep iiwawun erap ikomakek. Makena uuma onaiya pu-puuk-ikiwe.” ¹⁹Naap maakeya ensel nain-ke wain uma onaiya pu-puukap makena ititimik epa nan wafufurak. Nain Mua Maneka bagiaw wiar kukusimok. ²⁰Epa nain owow maneka sisina-pa ikua, makena ara nan ititamik. Ititiwkin wain eka nain aka imenaremi eka luuma maneka saarik taanep epa maneka nain aka-ke muok. Aka nain taanek nain oos iimarinon-na ikip opaimik ona pepep erap ikainon, ne aka epa ifemakep ikiwok nain epasia akena, mail andet erup naap.

Wi Mua Maneka unuma fakerami someka awemik

15 ¹Aria naap ikok maa sira-sira oko aapereka iinan-pa imenareya urufam. Maa faa, onaiya akena-ke. Feenap, ensel ikur okaiwi-pa erup nain kuisow kuisow napuma samor akena wiowa maa nain opap ikemik. Napum samo-samora nain wi miiw mua wiiwkin miiwa sirirowa iiwawun weeserinon. Moram Mua Maneka miiw mua sirirowa iiwawun pepep weeser-wuomakikuan. ²Ne maa oko feenap urufam, ifer maneka galas saarik nain mukun onaiya ikua. Ne wi teeria fain pun wia urufam, wi nain iiriw maa eneka asia ne ona miira siraremik nain nomakemik, aria ona unum siisia wiar fienap nomakemik, wi nain wia urufam. Wi teeria nain-ke ifera galas saarik nain pona-pa iimarep ikemik. Mua Maneka maa gita saarik nain wieya feekiya opap ikemik. ³Maa nain opap ikok Mua Maneka uuwow mua Moses ne Sipsip Muuka ikos someka feenap nain wiar awem-ikemik:

“Oo Mua Maneka, yiena Maneka, kekanowa akena, no maa onin nain kekanowa onaiya ikua ne eliw akena! Miiw maneka fain Saria maneka nos, no opora ne sira maken akena-ke!

⁴Maneka, naapeya wi mua kema nefa tootonep unuma nefa fakerimik nain, wi mua naap me onowa nain-ko ikemik-i? Moram no naisow melina ne dubila. No sira makena unowa nain ariman areya nefar urufimik. Naapeya miiw mua unowiya yiena Maneka-ke nefa naemi ekapep no nefa lotu onikuan.”

⁵Maa nain weesereya feenap urufam, owow iinan Mua Maneka tempel koor Kemena Iwowa Emi nain aakiarep ikua. Iiriw eena Mua Maneka

wi Yuuda opora wia maakep koonowak nain ilenowa epa nain. ⁶Ne ensel ikur okaiwi-pa erup nain kuisow kuisow tempel koor kemena-pa ikok napuma samor akena wiowa maa nain feekiya opap oromik, maa nain miiw mua napuma samora wiikuan. Wi mia suuwowa kia maala melin akena arua saarik wiliniya nain suuwap inakirowa gol-pa onimik nain iiman epira-pa kaikamik. ⁷Wi ensel teeria nain nan ikaiwkin maa erepam mokok enuma ikemik nain oko-ke iikirap gol epira porop wi ensel nain kuisow kuisow wie-ikiwok. Mua Maneka anane ikaiya nain bagiaw-ke epira nan taanep ikua, napum samo-samora wiowa nain. ⁸Ne Mua Maneka parin maneka ne kekanowa nain-ke kawus saarik imenarep tempel koor kemena epa iiwawun aawok. Mua kuisow kemena ikiwowa me pepeke, wi ensel ikur okaiwi-pa erup nain kuisow kuisow miiw mua napuma wie-ikiwep iiwawun welawiwkin eliw kemena ikiwikuan.

Mua Maneka bagiaw wiar urufamik

16 ¹Ne aria opor oko tempel koor kemena-pa imenaremi wi ensel ikur okaiwi-pa erup nain wia farek, “Mua Maneka bagiaw wiowa epira opap ikeman nain ikiwep miiwa-pa sawikeka!” ²Ne ensel miimowa nain-ke ookikir ikiwep epira opap ikua nain miiwa-pa sawikak. Sawikeya wi mua eena maa eneka asia siisia onaiya ikemik nain ne wi maa eneka miira sirarep lotu onam-ikemik nain, ikemika samo-samora aawemik.

³Aria ensel oko-ke epira opap ikua nain ifera-pa sawikak. Sawikeya ifer maneka faa, iiwawun aka kuisow arek, mua umowa aka saarik. Naapeya ifera maa unowa ikomakek nain iiwawun umomakek.

⁴Ne aria kiiriw oko-ke ona epira opap ikua nain eka opora ne eka arona-pa sawikomakek. Naap oneya eka unowa faa, aka manekiw. ⁵Ne eka urufiya ensel nain-ke naap maeya miimam, “Se-ek, oo Maneka, moresaren. Wi sira samo-samora onam-ikemik nain makena-pariw wia kiripoman. No iiriw ikon ne aakisa pun naap ikain!” ⁶Wis-ke nena teeria ne wi profet wia ifakimiwkin wi aka miiwa-pa wiar orok nain nos-ke nain kiripami eka aka imenarek nain wienaken!” ⁷Naap ikok opor oko patirow esimsa-pa feenap maeya miimam, “Makena, yiena Maneka, Mua Maneka kekanowa akena, wi naap oniwwin nos-ke kakeniw nain kiripan!” Naap maek.

⁸Nain weesereya ensel oko-ke epira opap ikua nain ama-pa sawikak. Ama-pa sawikeya yoowa manek akena-pa mua wia kuumeya samor akena awemik. ⁹Samor akena awemi Mua Maneka amukaremi unuma samoramik, moram napum samora sira-sira nain Mua Maneka ona maeya imenarek. Yoowa aawemik, nain wi kema kirep o unuma me wiar fakeramik, weetak akena.

¹⁰Ne aria ensel oko-ke epira opap ikua nain maa eneka asia pokiya esimsa-pa wiar sawikak. Sawikeya maa eneka asia maa muutitik

urufomakiya nain kokoma-ke iiwawun wiar ifemakek. Naap areya wi mua mia tiitinowa ne ikemika manek akena nain aawemik, naeya wiena enek muuna geegenemi omaiwa wiam kuemik. ¹¹Ne Iinan Mua Maneka amukaremi unuma samoram-ikemik. Naap aremik, nain wi iiriw sira samora onam-ikemik nain kema me kiremik.

¹²Nain weesereya ensel oko-ke epira opap ikua nain Yufretis eka opor maneka-pa sawikak. Nan sawikeya eka maneka nain iiwawun saanarek. Eka saanarep ikaeya wi ama urupow kame owow saria mane-maneka eliw ekapuk naep naap onak. ¹³Aria naap ikok feenap urufam, ewar samora arow ikia saarik arep imenaremik. Oko ifa maneka nain opaimika-pa imenarek, oko maa eneka asia opaimika-pa imenarek ne oko wadol profet opaimika-pa imenarek. ¹⁴Ewar samora arow nain wi sawur-ke, ne wi maa miililina unowa imenami miiw unowa ikiwep wi owow saria mane-maneka irakowa wia faremik. Wiena irakow teeria wia aawep Mua Maneka fofa maneka wuak neeke Mua Maneka teeria wiamiya irakiyen naep.

¹⁵“Ni miimeka, yo ikum mua saarik ekapinen. Naapeya wi mua palanowiw ikok mia suuwowa wameiya-pa wuap-puimik nain wi eliw kemeluk. Oko yo ekapemkun mia saporma baurariwkin mua unowa urufiwkin emina ururikuan!”

¹⁶Ne aria ewar samora arow nain-ke wi owow saria wia wiimep epa oko-pa wia fiirimemik, epa nain Iibru opora-pa Armagedon naimik.

¹⁷Nain weesereya ensel murarow akena nain-ke epira opap ikua nain aapereka iinan-pa sawikak. Aapereka-pa sawikeya opor maneka tempel koor kemena-pa kerew akena feenap farek, “Aakisa weeserek!” ¹⁸Ne aria aapereka wilinowa, paranowa ne maa ofofona onaiya wuak. Maa ofofona faa, manek akena, miiw mua iiriw maa ofofona maneka naap nain-ko me urufamik. ¹⁹Iir nain owow maneka nain miiwa pukep kakawa arow imenarek. Ne miiw maneka owow unowa iiwawun samorarek. Mua Maneka-ke owow maneka Babilon kema suuwap ona wain eka urupa-pa sawikap wienakek. Wain eka nain Mua Maneka bagiaw-ke. ²⁰Mot unowa iiwawun mesenalek ne ema mane-maneka pun iiwawun mesenalemi epa uruma arek. ²¹Ipia mokok mane-maneka nain-ke aapereka iinan-pa tenep ururemi mua wia ifakimomakek. Ipia mokok mane-maneka nain pina wenup, i mua pina saarik. Wi maa samor akena nain urufap Mua Maneka amukaremi unuma samoramik.

Era emeria samora

17 ¹Aria maa unowa nain weesereya wi ensel epira opap ikemik nain oko-ke ekapep efa maakek, “Aria, ekapep era emeria samora nain urufe. O epa eka mane-maneka owow unowa-pa pokap ikua. Ikoka sirirowa samor akena aawinon, nain nefa ofakowinen. ²Owow unowa

owow saria emeria nain wameiyya soma oraimik ne wi mua unowa o wain samora nain wiar enep momorarimik,” naap maek.

³Ne aria Ewar Eliwa efar oreya mokoka-keriw kirep ikemkun ensel-ke efa pikiwemi epa asia nomon manekiw nan efa wuak. Nan ikok emeria nain urufam. O maa eneka asia mia oka akena iinan-pa pokap ikua. Maa eneka asia nain mia-pa unum samora sira-sira siisimiwkin ikua. Ikiwosa ikur okaiwi-pa erup ne ikiwos suusa ten kuisow onaiya ikua. ⁴Emeria nain mia suuwowa oka akena. Ne mia suuwowa nain sii-siisia gol, omod onoma ne nomona eena wili-wiliniya nainiw bala opawamik. O gol urupa opap ikua nain ona enum erua sira-sira nain-ke taanep ikua. ⁵Unum oko ona ekima-pariw siisimiwkin ikua. Unuma nain feenap: “Maa kokot-ke. O owow maneka Babilon, wi era emeria ne mua miira patirowa sira-sira onimik nain wienna onak maneka-ke.” Opora naap siisimiwkin ikua. ⁶Emeria nain wi Yeesus teeria unow akena wia ifakimemi aka wiar enep enep pepek erap weetak arek, wi eena Yeesus opor makena wiar maem-miemik nain. Yo naap urufap soranep kema unu-unowa wuam. ⁷Ne aria ensel-ke efa maakek, “No moram soranep kema unu-unowa wuan? Maa eneka asia ikiwosa ikur okaiwi-pa erup ne suusa ten kuisow nain-ke emeria nain piawem-miawiya. Nain kemena feenap nefa maakinen. ⁸No maa eneka urufan nain iiriw imenarek, nain aakisa me ikua. Ne ikoka miiw ona tepak akena-pa urupinon. Ne epa me ekowa iiwawun samorarep mesenalidon. Ne mokomokoka Mua Maneka miiw maa muutitik onak nain onoma wuap ekapep aakisa, wi mua eena unuma anane eliwa ikowa maifa-pa me ikemik, wi nain ikoka maa eneka nain urufap soranep kema unu-unowa wuikuan. Moram maa eneka nain iiriw ikua ne aakisa me ikua ne ikok kiiriw nainiw imenaridon.

⁹Maa fain kema pupek amisarowa-ke. Emeria nain ema mokoka gelemutumut nain iinan-pa pokap ikua. Ikiwosa ikur okaiwi-pa erup nain ema mokoka gelemutumut ikur okaiwi-pa erup nain pepekimok. ¹⁰Ne pun owow saria mane-maneka ikur okaiwi-pa erup wia pepekimok. Owow saria ikur iiriw umemik, aakisa kuisow nain-ke kame nain urufam-ikaiya. Ne oko me imenarowa ikua. O imenaridon nain ikok epa eeya me ikainon. ¹¹Aria maa eneka asia iiriw imenarek, ne aakisa me ikua nain-ke ikoka wi owow saria ikur okaiwi-pa erup nain umiwkin os-ke imenaremi owow saria aridon. Os pun wi teeria nain-ke. Ne lawisik ikok iiwawun mesenalidon.

¹²Maa eneka suusa ten kuisow urufan nain wi owow saria ten kuisow ikoka iimarowa nain pepekimok. Wi nain ikoka maa eneka nain wameiyya owow saria kekanowa aawikuan. Aawep ama kuisow muuta naap ikaikuan. ¹³Owow saria nain unowiya kema kuisow wuap maa eneka nain maneka wuami kekanowa iiwawun iwemi osiw ookikuan. ¹⁴Wi nain-ke ikoka Sipsip Muuka wameiyya irakikuan. Sipsip Muuka eena owow

mua mane-maneka wiena Mua Maneka ne wi owow saria unowa wiena Saria maneka nain, naapeya wi o wameiya irakiwkin os-ke ona teeria onaiya wia nomakikuan, teeria eena wia pepekimeya ookam-miawemi opora opimik nain.” Naap maek.

¹⁵Aria ensel-ke opora oko pun feenap efa maakek, “Era emeria nain eka mane-maneka-pa pokap ikua, nain feenap, miiw unowa, owow unowa, wi mia sira-sira ne opora aakunowa sira-sira nain wia pepekimok. ¹⁶Suusa ten kuisow ne maa eneka urufan nain-ke ikoka era emeria nain kema bagiwirikuan. Kema bagiwirap samoriwkin o saporma ikok oram pokap ikainon. Naap ikaeya mia oposia wiar enemy mukuna-pa wafuriwkin iiwawun awinon. ¹⁷Moram Mua Maneka-ke ikoka kamenap arowa maek nain onowa wia suuweya naap onamik. Naapeya wi unowiya kema kuisow wuap maa eneka asia nain kekanowa iwemi osiw onikuan. Naap ikok ikok Mua Maneka opora maep-puak nain iiwawun naap wiar imenareya weeserinon. ¹⁸Emeria urufan nain owow manek akena-ke. Nain-ke owow saria unowiya wia urufiya.”

Babilon oro-boonek

18 ¹Aria nain weesereya ensel oko iinan-pa orom-ikaeya urufam. Ensel nain kekanowa akena-ke. Parin onaiya orom-ikaeya miiw unowa faa, iiwawun parina kuisow arek. ²Oromi feenap faremi maek, “Nefa komarka, wiisak oo, Babilon owow maneka nain nan oro-boonek. Aakisa wi sawur unowa o wiar taanep ikemik ne ewar samora pun nan wiam pipilimep ikemik. Nepa samora sira-sira o nan wiar ikomakek. ³Moram ona wain nain miiw mua unowa wienakeya enemik. Wain eena sira samo-samora onowa nain-ke. Naapeya owow saria unowiya o wameiya sira samora onam-ikemik. Ne wi bisnis mua maa ele-eliwa wiar sesenareya maamuma kerew akena aawem-ikemik,” ensel-ke naap maek. ⁴Naap ikok opor oko iinan-pa feenap fareya miimam, “Yena teeria, ni o wiar ikeman nain piipueka! Naeya o wameiya pina me onowen, ne o sirirowa nain ni me aawowen! ⁵O pina onomakek nain ane-kurumeya ema saarik iinan akena urupok. Mua Maneka pina nain kema wiar wuam-ikua. ⁶Ona sira samora onomakek naap nis pun naap akena kiripomaka. Ni o kiripomami kiripomowa erup arowa naap areka. Ne pina onak nain nis-ke ane-kurumami iiwawun samoreka. ⁷O iiriw pokowa eliwa pokap ikua. Ne mua unowa o unuma fakeram-ikemik. O naap ikua nain wiar kema suuwap aakisa ni kakeniw naap kiripomaka. Naeya sirirowa manek akena aawemi kema beelalem-ikainok. Moram o anane unuma wame purupemi naap maem-ikua, ‘Yo owow saria-ke naap pokap ikem! Yo me apura-ke. Ne yo mua me efar umeya yo omominen, weetak akena,’ naap maem-ikua. ⁸Naapeya ikoka fofa kuisow neekeriw maa samo-samora wiar imenaremi o iiwawun samorinon, feenap:

umowa, kema beelalowa ne weniw maneka. Ne ikoka Mua Maneka kekanowa akena nain-ke o kiripomaya mukuna-pa iiwawun awep weeseranon.” Opora naap maek.

⁹Aria naap awem-ikaeya owow unowa saria iiriw o wameiya sira samora onami maa ele-eliwa onaiya wiam karuem-ikemik nain kawus wiar urufap kema wiisarep omomikuan. ¹⁰Ne wi kema totonep epasia-pa iimarep ikok alu-iraparemi maem-ikaikuan, “Emawa, wiisak aa, Babilon owow maneka ne owow kekanowa nan samorariya. Aa, nena pina kiripomek nain nan-pariw nefar imenareya iiwawun samoraren, aa wiisak!” Naap maikuan. ¹¹Wi bisnis mua pun o omawami kema damolalep omem-ikaikuan. Moram o wiar ikok maa sesekami sesenarowa nain era wiar irinarek. ¹²Wi maa feenap sesekami wiam sesenarem-ikemik, gol, siliwa, nomon siisia awilawila naap, ne omod ele-eliwa, konim ele-eliwa, konim oka akena, konim gawela ne ofa sira-sira, nomokow ele-eliwa, maa muutitik maa eneka enekiw onimik nain, aria nomon okaiw, aeniw ne nomon sii-siisiaiw, nain pun, ¹³guawa, foma ikin eliwa, maa tana ikin eliwa sira-sira, wain eka, wel oliw-pa aawimik nain, wit makena ne foma, bulmakau ne sipsip, oos karis onaiya, maa naap nain. Ne wi mua pun, mia ne kukusa maa saarik wiam sesekami wiam sesenarem-ikemik. Ne aakisa bisnis era wiar puok.

¹⁴Naapeya wi bisnis mua-ke o naap maikuan, “Maa koorma unowa no kema wiisarep aawowa nain iiwawun mesenalek. Enowa ne maa ele-eliwa, kora ele-eliwa, unowa nain iiwawun fonak. Kamenap onap kiiriw nainiw imeninan!” Naap maikuan. ¹⁵⁻¹⁶O yoowa aawiya nain wi bisnis mua nain epasia akena-pa ikok wiar urufap kema totonikuan. Wi eena o owawiya maa sesekami sesenarem-ikemik nain. Wi ikoka kema wiisarep omemi maikuan, “Aa emawa, wiisak aa! Owow maneka nain nan samorariya! O iiriw anane mia suuwow ele-eliwa nain suuwap konim oka akena wuap maa bala gol ne papako nomon awilawila ne omod ele-eliwa nain wuap wame iram-ikua! ¹⁷Aakisa maa unowa nain ewursow iiwawun samorarek!” Naap maikuan.

Wi mua aas mane-maneka-pa uuwimik nain ne wienna woos mua, ne wi aasa sesenarep epa oko ikiwimik nain, ne wi aasa uuwowa-pa ikemik nain aas onaiya epasia akena-pa ipatarep ikaikuan. ¹⁸Ne owowa nain awemi kawus urupem-ikaeya urufap alu-iraparemi maikuan, “Oo emawa, wiisak aa, owow eliwa naap nain oko-ko me ikua! Aa wiisak!” ¹⁹Naap maemi foma wiam warep omemi maem-ikaikuan, “Oo wiisak, owowa nain nan samorarek! Aas unowa owowa nain ikiwep maa koorma ele-eliwa aawemi ikip ekapep naemi i maamuma maneka imenam-ikomamik. Ne aakisa iiwawun maa ele-eliwa nain mesenalek,” naap maikuan. ²⁰Ne oporo oko feenap miimam, “Aria ni owowa eena iinan-pa ikeman nain, ni Yeesus teeria, ni aposel ne ni profet, owowa nain urufap manek akena

kemeleka, moram o sira samora nia onam-ikua nain Mua Maneka-ke aakisa kiripomak.”

²¹Ne aria ensel oko-ke iikirap nomon saawirinowa ne ebebiria maneka nain fakerap ifera-pa wafurami maek, “Babilon owow maneka nain ikoka pun feenap wafuriwkin orainon. Oromi iiwawun mesenalinin, wi kiiriw nainiw me urufikuan. ²²Babilon owowa, oka ne ununa paowa, pia fuurowa ne puuw aluowa kiiriw nainiw me nefar miimikuan. Wi uuwow mua nainiw me uuwikuan ne wit ititowa nomon duunowa nain kiiriw me nefar miimikuan. ²³Arua kuisow-ko me wilininon, ne wi emeria mua muewowa mareweya wi muewow someka me nefar miimikuan. No samor aawon. Nena bisnis mua bisnis faowa paayar-afurap bisnis maneka onam-ikemik nain aakisa weetak. Ne miiw unowa mua unowa nain nena maikua-pa wia mufemi wia momoran. ²⁴Aria no yoowa aawon nain onoma feenap, wi profet ne Yeesus teeria wia ifakimiwkin wiena aka miiwa nan orok. Ae, makena, mua unowa pun wia ifakimiwkin aka miiwa nan wiar orok.”

Owow iinan-pa kemelimik

19 ¹Aria nain weesereya mua teeria maneka owow iinan-pa mukuruna wuami farimik nain miimam. Feenap faremi maemik, “Mua Maneka unuma fakeriyen! Os-ke yia aawiya, ne unum maneka ne kekanowa wiar ikua. ²O makena, ne baliwep yia mekawap yia kiripomiya. Naeya era emeria nain miiw sira samora-pa wia pikiwok nain os-ke pina kiripomak. Ona uuwow mua wia ifakimeya os-ke kiripami o samorak,”

naap maemik. ³Ne kiiriw nainiw faremi maemik,

“Oo, Mua Maneka unuma fakeriyen! Moram o owowa nain samoreya awemi kawus anane maneka naap urupem-ikainon!”

⁴Wi iperowa ten erup erepam nain ne maa mokok enuma erepam nain Mua Maneka pokap ikua nan miir onoma-pa keema muuna mikap unuma fakerami maemik, “Makena! Mua Maneka unuma fakeriyen!” ⁵Ne aria Mua Maneka pokap ikua nan iwakara oko feenap imenareya miimam,

“Yiena Mua Maneka unuma fakeriyen. Ni ona uuwow mua o unuma wiar fakereka. Ne ni mua unumiya ne ni mua unum marewa, ni unowiya o kema suuwap kema tootoniman nain pun o unuma fakereka,”

naap maek. ⁶Naap ikok farow maneka miimam nain eka duunowa saarik miimami kiiriw aapereka paranowa saarik miimam. Feenap maemik,

“Mua Maneka unuma fakeriyen! Moram yiena Maneka, Mua Maneka kekanowa akena-pa maa muutitik urufiya. ⁷⁻⁸I kemeliyen, kemelami o unuma wiar fakeriyen. Moram Sipsip Muuka ona emeria aawow fofa imenarek. Naapeya emeria nain maa bala

ele-eliwa opap arep ikua. O mia suuwowa kia melin akena nain iwiwkin wuap ikua,”

naap maemik. Mia suuwowa kia nain Yeesus Krais teeria wi sira kaken eliwa onam-ikemik nain pepekimok.

⁹Ne aria ensel-ke efa maakek, “Opora fain siisime, ‘Wi mua Sipsip Muuka emeria aawowa naep wia fariwkin ekapep maa wiamiya enimimik nain eliw kemeluk,’ naap siisime.” Naap efa maakep-puap kiiriw efa maakek, “Opora nain Mua Maneka opor makena-ke.” ¹⁰Naap efa maakeya yo keema muuna mikap unuma fakerekam naep onamkun efa maakek, “Naap me one! Yos pun ni saarik, no nena teeria unowiya Yeesus opora wiar opiman, yos pun uuwow mua naap nain-ke. Mua Maneka waisow lotu one,” naap efa maakek. Moram Ewar Eliwa kema wiewa opor kokosa maimik nain Yeesus opor makena maimik.

Mua oko oos kia-pa karuok

¹¹Ne aria aapereka-ke pukep aakia ikaeya oos kiam urufam. Mua oos-pa pokap ikua nain unuma feenap, Mua Kakeniw Eliwa ne Mua Makena. O irakowa ikiwep mua sira baliwep wia amisarep wia mekawap wia samoriya. ¹²⁻¹³Ona mokok oposia-ke mukuna saarik wilinem-ikua ne ikiwos maa bala siisia ononer ikomakek. Ne ona mia-pa unuma onaiya siisimiwkin ikua, nain wiar amisarowa me pepek, ona waisow amisarep ikua. Ne unuma feenap unufimik, “Mua Maneka Opora.” Ona mia suuwowa nain aka sulunem-ikua. ¹⁴Owow iinan irakow teeria unowa mia suuwowa kia melina suuwap oos kia irap o ookamik. ¹⁵Irakow fura maala opaimika-pa fuunep ikua, ne miiw mua nain-pa wia ifakiminon. Ona aen kuuma opap ikok miiw unowa kekanowa wia urufam-ikainon. Ne Mua Maneka bagiaw manek akena wia ofakowami wain makena saarik ititowa naap wia ititam-ikainon. ¹⁶Unuma ona mia suuwowa-pa ne ona kufa pun wiar siisimep-puamik nain feenap, “O wi owow saria unowa nain wiena Saria Maneka-ke, ne wi owow mua manemaneka unowa nain wiena Mua Maneka-ke.”

¹⁷Aria nain weeserep ikaeya ensel oko ama mokoka-pa iimarep ikaeya urufam. Nan ikok nepa unowa aapereka iinan akena-pa birinem-miawiwkin wia farem-ikua, “Nee emawik, ni ekapeka oo. Mua Maneka maa enow maneka oniya nain unowiya ekapep wiar taaneka! ¹⁸Ekapep wi teeria umimik fain mia oposia wiar enimeka: wi owow saria, wi irakow mua ne wiena woos mua, wi mua unum maneka, wi mua oos-pa karuimik nain wiena oos onaiya. Ne wi mua papako wi mua sesa marew oram uuwimik nain ne wi mua wiena miiwa-pa uuwimik nain, mua unumiya ne wi mua unum marewa, wi unowa nain pun mia oposia wiar enimeka!” Naap farem-ikua.

¹⁹Naap ikok maa feenap urufam, maa eneka asia nain, aria wi owow saria ne wiena irakow mua, wi unowiya wiam aawep arep ikemik, mua

oos-pa karuok nain ona irakow teeria onaiya wiamiya irakowa naep. ²⁰Naap arep ikaiwkin maa eneka asia nain opamik. Ne mua oko pun opamik, mua nain wadol profet-ke, iiriw maa eneka asia-ke maakeya wia wadolalowami maa miililina onam-ikua. Naap onami wi eena maa eneka siisia ekima-pa ne wapena-pa wiar ikua ne maa eneka miira siraremik nain lotu onam-ikemik nain wia peeskimem-ikua. Aria wia opap ona fuura onom marewa-pa nan wia wafuramik, eena nomona mukun onaiya ikua nain. ²¹Ne wiena irakow mua teeria mua oos-pa karuok nain-ke fura maala opaimika-pa fuunep ikua nain-pa wia ifakimeya umurumemik. Ne wiena sawi napuma nepa-ke wia enomakek.

Mokoma tausen kuisow

20 ¹Ne aria ensel oko owow iinan-pa orom-ikaeya urufam. Ona fuura onom marewa nain omopora teekow maa opap orok, ne sen kekanowa pun opap ikua. ²⁻³Oromi ifa awoniya maneka opap seniw kaikak. Nain urufowa suan saarik urufinan, nain maneka wenup. Ifa nain unum oko Sawur, naemi Satan naimik. Opap ona-pa nan wafurap ona irinap kiira nain baliwep tana opawak. Miiwa-pa feek ikok miiw mua nainiw me wia peeskimemi wia mufem-ikainok naep. Ona-pa ikowa nain mokoma tausen kuisow aawinon. Ne wiimar mokoma pepekimomak nain weesereya wasirkiwkin miiw iinan kiiriw urupinon. Ne urupiya nain epa eeya me ikainon.

⁴Ne aria wi saria maneka pokow maa unowa urufam. Mua neeke pokap ikemik nain kekanowa wiiwkin wi miiw mua wia urufam-ikok wiena sira baliwep akena wia mekawikuan. Ne wi mua kukusa pun wiar urufam. Wi teeria nain iiriw Mua Maneka opora wiar opap Yeesus opor makena wiar maem-miawiwkin imakuna wia puukami wia ifakimemik. Wi teeria nain iiriw maa eneka asia ne miira siraremik nain lotu me wia onamik, ne wiena ekima-pa ne wapena-pa maa eneka siisia nain pun me wiar ikua. Wi kiiriw naapiw iikirap owow saria arep Yeesus wameiya ikok mokoma tausen kuisow miiwa urufam-ikemik. ⁵Wi mua papako me iikiramik, mokoma tausen kuisow iiwawun weesereya wi iikirikuan. Wi iiriw iikiramik nain miimowa-ke, ne wiimar mua papako iikirikuan. ⁶Wi mokomokoka iikiramik nain wi Mua Maneka teeria kakeniw wiar ikemik ne wi kema eliw akena ikaikuan. Moram ikoka Mua Maneka mua papako epa samora wia sesekowa nain wi me wia sesekinon. Wi ikoka anane maneka Mua Maneka ne Yeesus ikos lotu wia onami uuwowa nain opikuan. Ne mokoma tausen kuisow Yeesus wameiya ikok miiwa fain urufam-ikaikuan.

Mua Maneka-ke Satan samorak

⁷Mokoma tausen kuisow nain weesereya Satan ona-pa ikua nain wasirkikuan. ⁸Wasirkiwkin urupemi miiw unowa wiar ikiwep wia

mufinon, wi nain Gok ne Magok wia naimik. Irakowa ikiwowa naep mua unow akena wia aawinon. Teeria nain manek akena, wia tuunowa me pepep. ⁹Wis-ke iiwua ikiwemi Mua Maneka teeria ona wia kookaliya nain wia warikikuan. Wi owowa eena Mua Maneka senam akena wia kookaliya nain. Naap oniwkin iinan mukuna-ke oromi iiwawun wia kukumakinon. ¹⁰Ne Satan eena wi mua wia momoriya nain opami ona fuura onom marew-pa nainiw neek wafurikuan, epa eena nomona awem-ikaiya nain ne iiriw maa eneka asia ne wadol profet nan wafuramik nain. Wi neek ikok anane maneka sirirowa naap aawem-ikaikuan.

Wi Mua Maneka opora me ookimik nain sirirowa aawikuan

¹¹Ne aria mua oko urufam, o pokow maa kia maneka-pa nan pokap ikua. Miiw maa ne aaperek maa iiwawun mesenalek. ¹²Kiiriw me urufimik. Aria wi mua iiriw umemik nain wia urufam. Wi mua unumiya ne mua unum marewa wi unowiya mua nain miir onoma-pa wiar iimarep ikemik. Maifa unowa paaskap-puiwkin ikomakek ne maifa maneka oko pun paaskap-puiwkin ikua. Maifa nain wi mua kiiriw me umowa nain unuma nan wiar ikomakek. Aria wi iiriw umemik nain wiena iiriw pina onamik nan wia mekawamik. Pina eena iiriw maifa unowa-pa wiar siisimep-puamik naap. ¹³Wi iiriw ifera-pa umemik nain ne umow owowa-pa ikemik nain pun iiwawun kereremik. Unowiya kereriwkin wiena sira iiriw mokok enuma ikok onam-ikemik nain wiar ookami wia kiripomak. ¹⁴Wi pina wia kiripomami unowiya mukuna-pa wia wafuramik. Wi teeria nain aakisa umowa erup aremik. ¹⁵Wi teeria wiena unuma maifa maneka-pa me wiar ikomakek nain iiwawun mukuna-pa wia wafuramik.

Aapereka ne miiwa enuma

21 ¹Aria maa unowa nain weesereya aapereka ne miiw awona iiriw ikua nain mesenalek, ne ifera pun iiwawun loonek. Ne aapereka miiw enuma onaiya urufam. ²Naap ikok owow enuma Yerusalem iinan-pa orom-ikaeya urufam, owowa nain Mua Maneka-ke sesekeya orok. Maa bala eliw akena. Emeria mueuekam naep muewow fofa-pa maa bala opap mua arewam-ikaiya, naap akena imenarek. ³Ne mua pokap ikua nan iwakara oko feenap kerew maem-ikaeya miimam, “Aakisa Mua Maneka orop miiw mua wiamiya ikua. Ne wi o teeria-pa wiar ikaikuan. Ne feenap maem-ikaikuan, ‘Mua Maneka yiena Mua Maneka-ke,’ naap maem-ikaikuan. ⁴Os-ke mokok eka wia ipiwominon. Miiw awona sira-sira iiwawun mesenalek. Naapeya umowa marew, kema damolalowa ne mia tiitinowa marew ikaikuan.” Naap maek.

⁵Ne aria mua pokap ikua nain-ke efa maakek, “Aakisa sira enuma imenam. Opora fain makena maiyem, naapeya siisime, ikoka maa naap nain imenarionon.”

⁶Ne nainiw maek, “Aakisa weeserek! Yo iiriw ikem ne aakisa pun naap ikem. Maa unowa onoma yos-keriw ne murarowa weeserowa pun yos-keriw. Mua-ko kema enekarionon-na eka ona-pa urupem-ikaiya nain onakinen, eka nain ore wuap-puam. Enep anane eliwa naap ikainon. ⁷Mua-ko akimowa nomakinon-na yo o Mua Maneka-ke aawep urufam-ikainen. Ne o yena muuka efar ikainon. ⁸Ne wi teeria fain wiena owowa nomon mukuna onaiya ikua neek ikaikuan: wi yo opora efar miatinep baurarimik nain, wi opora me efar opimik nain, wi mua oko wia ifakimemi sira samora unowa onimik nain, wi uruw mia samora nain, wi epia mua, ne wi maikua-pa maa fiimik nain, wi mua miira sirarep lotu onimik nain, wi wadolalimik nain, wi iiwawun samor aawikuan. Nain umowa erup arowa-ke.”

Yerusalem enuma

⁹Ne aria ensel oko epira ikur okaiwi-pa erup murarow akena-pa maa samo-samora iiriw miiwa-pa sawikak nain-ke ekapep efa maakek, “Aria, ekapeya Sipsip Muuka emeria aawok nain nefa ofakowinen.” ¹⁰Ne Ewar Eliwa-ke efar ireya ensel-ke efa aawep ema maneka iinan akena efa pikiwok. Ema mokoka-pa iimarep ikok Yerusalem enuma efa ofakowak. Owowa nain eliw akena, Mua Maneka-ke owow iinan-pa sesekeya orom-ikua. ¹¹Mua Maneka parina-ke owowa nain parina iweya wilinem-ikua. Nomona galas saarik nain ne ofa sira-sira nain-ke awilawila kuem-ikaeya urufowa eliw akena. ¹²⁻¹⁴Owowa nain pika iinan akena. Nomon mane-maneka ten kuisow erup nainiw wui-ikiwep iinan-pa pika maneka karuok. Sipsip Muuka aposel teeria ten kuisow erup nain wiena unuma nomona-pa nan wia siisimep-puamik. Pika nain omopora mane-maneka ten kuisow erup. Omopora arow arow ikua, ama urupow ekeria omopora arow, ama orow ekeria arow ne kame kiira okaiwi arow ne okaiwi pun arow, naap ikomakek. Ne ensel ten kuisow erup omopora kuisow kuisow urufam-ikaimik. Wi Isrel kerekera ten kuisow erup nain kerekera kuisow unuma omopora kuisow-pa naap wiar siisimep-puamik.

¹⁵Aria ensel yo efa maakem-ikua nain maa pepekimowa kuuma opap ikua. Ikoka maa nain-pa owowa, omopora ne pika pepekiminon. Kuuma nain goliw onamik. ¹⁶Owowa nain maala 2,200 kilomita naap ne moke puukowa oko-okaiwi pun naap. Ne iinan urupok nain pun naap. ¹⁷Owow pika kurum akena, koor kuow mua maa pepekimimik nain-pa pepekimok nain 65 mita naap. ¹⁸Pika nain nomona siisia sira-sira aawep oniwkin siisiarem-ikaiya ne owow kemena epa uruma gol manekiw nain galas saarik dubil akena. ¹⁹Pika onoma nomona galas saarik wilinem-ikaiya nain ofa sira-sira nain onoma-pa wuamik. Nomona oko galas saarik wilinem-ikaiya nain wuamik, feenap, ofa kia akena, ne oko kia nain wuamik ne nain oko ofa enuma nain wuamik. ²⁰Ne oko ofa oka ne kia

sii-siisia nain wuamik. Ne oko ikua nain, nomona nain ofa oka akena nain wuamik. Ne oko ofa ligam. Ne oko ofa enuma sii-siisia ne oko ofa ligam. Ne oko, ofa enuma. Ne oko ofa ekapina. Ne oko oka see-seera. ²¹Aria omopora ten kuisow erup nain kuisow kuisow omod maneka nainiw omopora sirarek. Ne owow kemena era maneka gol manekiw, galas saarik wilinem-ikaiya.

²²Aria yo tempel koora-ko me urufam, moram Mua Maneka kekanowa akena Sipsip Muuka ikos wi kakeniw nan ikemik. ²³Owowa nain Mua Maneka parin maneka epa aawok, ne Sipsip Muuka pun parina iwem-ikaiya. Naeya ama ne siiw parina uuwowa marew. ²⁴Miiw unowa mua unowa owowa nain parina-pa soomarem-ikaikuan, ne wi owow saria wiena maa unowa ele-eliwa neek pikiwikuan. ²⁵Owowa nain omopora mane-maneka nain paaskap-puiwkin anane maneka naap ikainon, me upikuan. Moram epa nain me kokomarem-ikainon. ²⁶Ne owow unowa Mua Maneka lotu onowa naep wiena maa ele-eliwa nain owowa neeke pikiwikuan. ²⁷Maa samora ne sira samora neeke me ikainon. Wi mua sira samora onimik nain ne wadol sira onimik nain neeke me ikaikuan. Wi mua unuma Sipsip Muuka maifa maneka-pa wiar siisimeya ikomakek nain muutiw neek ikaikuan, eena anane eliwa ikowa nain.

22 ¹⁻²Ne aria ensel nain-ke eka efa ofakowak. Eka nain enep anane ikowa-ke. Eka nain melin akena. Ne Mua Maneka ne Sipsip Muuka pokap ikemik nan urupep era-pa iwami owow goneiw iwiya. Pona oko-okaiwi nomokowa-ke arimep ikua. Nomokowa nain pun anane ikowa wiowa-ke. Ne makenarowa mokoma kuisow ten kuisow erup ariya. Nain feenap, siiwa kuisow kuisow makenarem-ikainon. Miiw mua sira kamenap nain nomokow ifa nain-pa wia saliwion. ³Owowa nain maa unowa eliw manekiw ikaiya, samora-ko me ikua. Mua Maneka Sipsip Muuka ikos pokimik nain owow gone-pariw ikaeya ona uuwow mua unowa o lotu onam-ikaikuan. ⁴Wi o wameiya ikok miira wiar urufam-ikaikuan ne o unuma wiena ekima-pa wiar siisimep-puiwkin ikomakek. ⁵Mua Maneka ona parina wiem-ikainon. Naapeya me kokomarem-ikainon. Ne arua parina ne ama pun uuwowa marew. Ne wi anane owow saria manekiw ikaikuan.

⁶Ne aria ensel-ke efa maakek, “Opora fain makena-ke, ne maa ikoka makena imenarion. Feenap, Mua Maneka aakisa ensel sesekeya ona uuwow teeria wia maakiya, lawisiw akena ikok maa-ko imenarion. Mua Maneka eena ona profet Ewar Eliwa wieya maa ikoka imenarowa nain ariman wuam-ikemik nain.”

Yeesus nainiw ekapinon

⁷Ne aria Yeesus-ke maek, “Nee, yo lawisiw akena nainiw ekapinen! Maa ikoka imenarowa nain parosifa-pa fan siisimep-puamik. Ne wi mua aakisa opora nain ookam-ikaimik nain eliw kemeluk!” Naap maek.

⁸ Aria yo Yon-ke, yena mokoka-pa kakeniw maa urufap miimap maiyem. Yo maa unowa nain urufap miimap ensel kepur onoma-pa keema muuna mikap lotu onekam naep onam. ⁹ Naeya os-ke efa maakek, “Yo lotu me efa one! Moram i unowiya uuwow epaskun-ke. Yo, nena, ne nena nomar unowa, wi profet ne wi mua parosifa fain urufap ookimik, i teeria nain-ke. Mua Maneka waisow lotu one!” Naap maek. ¹⁰ Ne kiiriw nainiw efa maakek, “Maa ikoka imenariya nain parosifa fan ikomakek nain me pipilime, moram maa unowa nain imenarowa epa mamaiya arikua. ¹¹ Wi mua sira samora onam-ikaimik nain neek onam-ikauk, ne wi woos samora onaiya ikok sira-sira onam-ikaimik nain pun neek onam-ikauk. Sira eliwa onam-ikaimik nain pun naap akena onam-ikauk, ne mua kaken eliwa ikemik nain naap akena ikauk.” Naap maek.

¹² Ne aria Yeesus-ke maek, “Nee, yo lawisiw akena nainiw ekapinen! Ekapemi ni iiriw sira kamenap onaman nain kakeniw nia kiripominen. ¹³ Aria maa unowa onoma yos-keriw ne murarowa weeserowa pun yos-keriw. Ne yo onom akena-pa ikip kapa-pa, ne onom akena-pa ikip iiwawun weeserowa-pa. ¹⁴ Ni mua niena mia suuwowa yasuwiwkin kia kirep ikua nain kemeleka. Ni nomokow makena nain eliw enep anane ikowen ne owow pika omopora-pa eliw ikiwemi owow neek ikowen. ¹⁵ Aria wi mua sira feenap nain owaruma-pa ikaikuan. Wi Mua Maneka opora wiar kapewimik nain, wi maikua onimik nain, wi uruw mia samora nain, mua wia ifakimimik nain, wi mua miira wia patirimik nain, wi opor wadola ne sira wadola kookalimik nain, wi unowiya pika owaruma-pa ikaikuan. ¹⁶ Aria yo Yeesus-ke ensel sesekamkun opor makena nefa ofakowiya nain yena teeria unowa nain wia maakem-miawe. Yo Dewit nembesir-ke. Ne yo mokoma Kuaidama-ke,” naap maek.

¹⁷ Aria Ewar Eliwa ne Sipsip Muuka emeria aawok nain ikos wi teeria nain wia farikuan, “Ni ekapeka oo!” Wi mua unowiya opora nain miimap wis pun naap mauk, “Ekapeka,” naap mauk. Aria ni kema enekarep-na eka fain enimeka, sesa marew. Eka enep anane eliwa ikowen. Ne kookalep-na enimeka.

¹⁸ Aria yo Yon-ke, yo opor kekanowa feenap niyem. Ni maa ikoka imenarowa nain miimap opor oko maemi me anetireka. O mua opora fain anetirami opora oko mainon-na ikoka Mua Maneka-ke pina kiripominon. Sirowa sira-sira parosifa fain maek nainiw kiripomami ane-kurumominon. ¹⁹ Ne mua-ko opora parosifa-pa fan ikua nain ara papako iirarionon-na Mua Maneka-ke o iirareya eliwa me ikainon ne owow eliwa-pa pun me ikainon. Naeya maa ele-eliwa eena parosifa fan siisimem nain makena me urufinon.

²⁰ Mua opor unowa fain ariman wafurami makena maek nain-ke maek, “Maken akena! Yo nan ekapiyem!” Makena, Yiena Maneka Yeesus no ekape! ²¹ Ni Mua Maneka teeria yiena Maneka Yeesus-ke nia kemalep nia asipam-ikainon. Makena!